ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 67ον ΙΟΥΝΙΟΣ, 1931. Ἀριθ. 6.

Η ΚΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

«Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».
(Β΄. Τιμ. α΄. 14).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο δίδει παραγγελίας εἰς νεώτερόν του συνεργάτην—τὸν Τιμόθεον. Διακρίνει δὲ ἓν λαμπρὸν χαρακτηριστικὸν εἰς τὸν Τιμόθεον—***πίστιν ἀνυπόκριτον***. Εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο ἐνυπάρχουν ὅλα: εἰλικρίνεια, εὐγένεια, ἀγάπη πρὸς πάντας, πραότης, ἐνδιαφέρον διὰ τὸ πνευματικὸν καλὸν τῶν πέριξ. Τοὐναντίον ἡ ὑποκριτικὴ πίστις ἰσοδυναμεῖ μὲ παντελῆ ἔλλειψιν πίστεως· ἐν τῇ πράξει δὲ εἶναι ἡ γενεσιουργὸς αἰτία πάντων τῶν σκανδάλων. Διὰ τοὺς σκανδαλοποιοὺς δὲ τούτους ὁ Κύριος ἡμῶν ὡμίλησε μὲ τὴν αὐστηροτέραν γλῶσσαν, εἰπὼν ὅτι συμφέρει εἰς τὸν σκανδαλοποιὸν νὰ δεθῇ μυλόπετρα περὶ τὸν τράχηλόν του καὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν.

Ὁ Ἀπόστολος στηριζόμενος εἰς τὴν ἀνυπόκριτον πίστιν τοῦ Τιμοθέου, τῷ δίδει τὴν παραγγελίαν: «Φύλαξον τὴν καλὴν παρακαταθήκην». Ἀλλὰ πρὸ τούτου εἰς τὸ 12ον ἐδάφιον ὁμιλεῖ περὶ τῆς τελείας ἐμπιστοσύνης ἑαυτοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅστις «εἶναι δυνατὸς νὰ φυλάξῃ τὴν παρακαταθήκην μου μέχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας», ἐννοῶν μὲ τὰς τελευταίας αὐτὰς λέξεις τὴν ***ἡμέραν τῆς κρίσεως,*** καθ᾽ ἣν θέλει ἀποδώσει ὁ Κύριος εἰς πάντας κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Φαίνεται ὅτι ὁ Ἀπόστολος χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν «παρακαταθήκη» ὑπὸ δύο σημασίας: Πρῶτον, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ὁ ἴδιος ἐμπιστεύεται κάτι εἰς τὸν Θεόν, καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται κάτι εἰς τὸν ἄνθρωπον πρὸς φύλαξιν.

Ἡμεῖς θ᾽ ἀσχοληθῶμεν σήμερον μὲ τὴν δευτέραν ταύτην σημασίαν τῆς λέξεως.

Ι. ***Ἡ παρακαταθήκη.*** «***Τὴν καλὴν παρακαταθήκην*** φύλαξον». Παρακαταθήκη (ἤ, κατὰ τὸ πρωτότυπον κείμενον, ***παραθήκη***) εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ἐμπιστεύεταί τις εἰς ἄλλον. Συνήθως εἶναι κάτι πολύτιμον, εἴτε λόγῳ τῆς οὐσιαστικῆς του ἀξίας, εἴτε λόγῳ τῆς ἀρχαιολογικῆς του ἀξίας, εἴτε λόγῳ οἰκογενειακῆς τινος ἱστορίας ἢ παραδόσεως.

Ἐδῶ ὅμως ὁ Ἀπόστολος δὲν ὁμιλεῖ ἁπλῶς περὶ παρακαταθήκης, ὅπως λέγει ὀλίγον ἀνωτέρω, ἀλλὰ προσθέτει καὶ τὸ ἐπίθετον «καλὴ» — «τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον.» Εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν, συμφώνως πρὸς ὅσα περὶ παρακαταθήκης εἴπομεν, καλαὶ καὶ κακαὶ παρακαταθῆκαι, ἢ μήπως δέον ν᾽ ἀποδώσωμεν ἠθικὴν καὶ ἔτι μᾶλλον πνευματικὴν σημασίαν εἰς τὸ ἐπίθετον «καλή»; Φρονῶ ὅτι

ἐδῶ πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὴν λέξιν «καλὴν» ὡς ἐνέχουσαν τὴν ἔννοιαν τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὰ ***φθαρτὰ*** κειμήλια καὶ πολύτιμα πράγματα· ἐν ἄλλοις λόγοις, «καλὴ παρακαταθήκη» σημαίνει ***αἰώνιον καὶ ἄφθαρτον παρακαταθήκην.*** Φυσικῶς δὲ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ποία εἶναι ἡ καλὴ αὕτη παρακαταθήκη; Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ ἀμέσως προηγούμενον 13ον ἐδάφιον—«κράτει τὸ ὑπόδειγμα τῶν ὑγιαινόντων λόγων» — ρίπτει ἄπλετον φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Οἱ ***ὑγιαίνοντες λόγοι,*** δι' ὧν ἐπίστευσεν ὁ Τιμόθεος καὶ ἐσώθη καὶ ἠνώθη μετὰ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ παρακαταθήκη. Εἰς πάντα πιστεύοντα ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸς σωτηρίαν, ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται τοὺς ὑγιαίνοντας λόγους του, τὴν ὑγιᾶ καὶ σωτήριον διδασκαλίαν. Τοὺς λόγους τούτους ὀφείλει ὁ πιστὸς νὰ θεωρῇ ὡς τὸ πολυτιμότατον ἀπόκτημα, πολυτιμότερον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του, διότι εἶναι ὁ ἀδιάφθορος καὶ αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἡ ***διδασκαλία,*** ἡ ὁποία φωτίζει τὴν διάνοιαν, εὐρύνει τὸ πνεῦμα, ἀναπτύσσει τὸν νοῦν, τέρπει τὴν καρδίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ κυριώτερον σώζει τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν ἐκ πίστεως προσερχόμενον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν, λόγῳ δὲ τοῦ ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον φέρει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πιστεύοντος ἀνθρώπου, ἡ «καλὴ παρακαταθήκη» εἶναι ἡ ***σωτηρία,*** τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ ὁ ἁμαρτωλὸς διὰ τῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστεως, καὶ τὴν ὁποίαν ὁμοῦ μὲ τὸν ὑγιαίνοντα λόγον, ἐμπιστεύεται ὁ Θεὸς πρὸς φύλαξιν εἰς τὸν ἴδιον τὸν πιστόν.

II. ***Ὁ φύλαξ τῆς παρακαταθήκης.*** Εἴπομεν ἤδη ἀνωτέρω ὅτι ἐκεῖνος, εἰς ὃν ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται τὴν φύλαξιν τῆς παρακαταθήκης, εἶναι ὁ πιστός, ἀλλὰ ἐξηγούμεθα καλλίτερον. Ἡ γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἁπλῆ, σαφὴς καὶ κατηγορηματική. Ὅταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἐμπνευσμένων συγγραφέων ἢ ἀπὸ στόματος τοῦ Χριστοῦ λέγῃ: «***Ἀγρυπνεῖτε*** καὶ ***προσεύχεσθε*** διὰ νὰ μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν», «***ἔλθετε*** πρός με», «***κράτει*** ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχεις», «***μὴ νικᾶσαι*** ὑπὸ τοῦ κακοῦ», «***νίκα*** διὰ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ κακόν», «***γενοῦ*** πιστὸς» καὶ ἄλλα παρόμοια, ἀποτείνεται πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ***δύνανται*** νὰ ἐκτελέσωσι ταῦτα.

Διὰ τοῦ προκειμένου ἐδαφίου ὁ Θεὸς ἀποτείνεται πρὸς ἕνα ἕκαστον πιστὸν καὶ λέγει πρὸς αὐτόν: «***Φύλαξον*** τὴν καλὴν παρακαταθήκην· ***φύλαξον*** τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε καὶ ἐξησφάλισε διὰ σὲ ὁ Χριστός· ***φύλαξον*** τὸ ὑπόδειγμα τῶν ὑγιαινόντων λόγων». Δὲν καλεῖται ἄλλος τις, ἀντὶ τοῦ πιστοῦ, νὰ φυλάξῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐμπεπιστευμένον εἰς τὴν φύλαξίν του. Ὁ πιστὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὁ φυλάττων.

Ἀλλὰ ***πῶς δυνάμεθα ἡμεῖς ὡς πιστοὶ νὰ φυλάξωμεν τὴν καλὴν παρακαταθήκην;*** Ἰδοὺ πῶς: Μὴ σαλευόμενοι, «μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ Εὐαγγελίου» (Κολοσσ. α'. 23), «μὴ μεταφερόμενοι ἀπὸ ἐκείνου ὅστις μᾶς ἐκάλεσε διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ εἰς ἄλλο Εὐαγγέλιον» (Γαλ. α'. 6). Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἕν, εἶναι αἰωνίου καὶ ἀτελευτήτου κύρους, καὶ ὡς τοιοῦτο πρέπει νὰ μένῃ ἀμετάβλητον καὶ ἀσάλευτον, διότι εἶναι ὁ αἰώνιος βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ μόνου στηριζόμενος ὁ πιστὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ ἦναι ἀσφαλὴς καὶ νικητής. Καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ Θεῖος Λόγος: «Νὰ μὴ ἤμεθα πλέον νήπιοι κυματιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι μὲ πάντα ἄνεμον τῆς διδασκαλίας, διὰ τῆς δολιότητος

τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς πανουργίας εἰς τὸ μεθοδεύεσθαι τὴν πλάνην» (Ἐφεσ. δ΄. 14). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶχε τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ Χριστιανός, ὁ πιστός, εἶναι ὁ ***ὥριμος,*** ὁ μεστωμένος ἄνθρωπος. Αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ πραγματικὴ κατάστασις τοῦ Χριστιανοῦ, ὅστις ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀνεγεννήθη διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἁγίου καὶ ἡγιάσθη καὶ εἶναι μὲ τὴν Χριστιανικήν του πεῖραν καὶ μὲ τὸν Χριστιανικόν του χαρακτῆρα ***συνεργάτης τοῦ Θεοῦ.*** Εἶναι περίεργον ὅτι μόνον εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον (Ἐφεσ. δ΄. 14) μεταχειρίζεται ὁ Παῦλος αὐτὴν τὴν φράσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῶν Χριστιανῶν. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἓν ἄλλο μέρος (Α΄. Κορ. ιδ΄. 20) κάμνει χρῆσιν ὁμοίας φρασεολογίας: «Ἀδελφοί, μὴ γίνεσθε παιδία κατὰ τὰς φρένας». Εἶναι περίεργον ὅτι ἀκριβῶς οἱ Κορίνθιοι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἐκαυχῶντο διὰ τὴν πληθώραν τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων των, χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου ὡς «παιδία κατὰ τὰς φρένας». Ἐν τούτοις δὲν εἶναι περίεργον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅστις ὡρίμασε πνευματικῶς καὶ ἀπέκτησε τὴν δικαίωσιν καὶ τὴν υἱοθεσίαν καὶ τὸν ἁγιασμὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ—ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἀπὸ ξένου τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Πατρὸς ἐγένετο «συμπολίτης τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖος τοῦ Θεοῦ» — ἔπαυσε πλέον νὰ ἦναι νήπιον καὶ παιδίον. Ἔπειτα καὶ ὁ φύλαξ δὲν δύναταί ποτε νὰ φυλάττῃ τι ἐὰν ὁ ἴδιος ἔχῃ ἀνάγκην τῆς κηδεμονίας καὶ τῆς προστασίας ἄλλου. Ὑπάρχουν πολλὰ πνευματικὰ χαρίσματα· μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἔπαυσαν νὰ ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διότι εἶχον προσωρινὴν ἀποστολὴν καὶ πρόσκαιρον ἀξίαν· ἦσαν δὲ ἐνίοτε τῆς νηπιώδους καὶ παιδικῆς ἡλικίας χαρακτηριστικά, ὡς λ. χ. τὸ χάρισμα τοῦ λαλεῖν γλώσσας, ὅπως τοῦτο ἠσκεῖτο ἐν Κορίνθῳ καὶ ὁπόθεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔλαβε τὴν ἀφορμὴν νὰ χαρακτηρίσῃ τοὺς Κορινθίους ὡς παιδία. Συνεπῶς, ἐὰν τότε ὁ Ἀπόστολος ἐκάλει τοὺς Κορινθίους ἐν τῷ μέσῳ τῆς γλωσσικῆς των ἐξάψεως «παιδία κατὰ τὰς φρένας», ἐνῷ ἔπρεπε νὰ ἦσαν τέλειοι — ὥριμοι—Χριστιανοί, τί νὰ εἴπωμεν ἄρά γε ἡμεῖς σήμερον δι' ἐκείνους, οἵτινες ἐγκαταλείψαντες τὸ καθῆκον τοῦ νὰ ἦναι ἄγρυπνοι φύλακες τοῦ «ὑποδείγματος τῶν ὑγιαινόντων λόγων», κατατρίβονται φυλάττοντες τὰ κατηργημένα, δηλ. τοὺς ἀσυναρτήτους φθόγγους καὶ τὰς ἀκαταλήπτους καὶ ἀνάρθρους ἐκφωνήσεις ;

Ἀδελφέ μου Χριστιανέ! ***Πρῶτον,*** ὡς Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἦσαι ὥριμος (ὄχι νήπιον, οὔτε παιδίον κατὰ τὰς φρένας) καὶ νὰ μὴ παρασύρεσαι τῇδε κακεῖσε ἀπὸ κάθε διδασκαλίαν ἀνθρώπων. Διότι δυστυχῶς ὅσοι ἄνθρωποι, καὶ τόσαι διδασκαλίαι ὑπάρχουσι. ***Δεύτερον·*** φύλαξον ἀδιάφθορον καὶ ἀναλλοίωτον τὸ ὑπόδειγμα τῶν ὑγιαινόντων λόγων τοῦ Θεοῦ· διότι αὐτὴ εἶναι ἡ καλὴ παρακαταθήκη, ὁμοῦ μὲ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται εἰς σὲ καὶ τῆς ὁποίας σὺ εἶσαι ὁ φύλαξ διὰ τῆς ὡριμότητος καὶ τῆς πίστεώς σου.

III. ***Τὰ μέσα τῆς φυλάξεως.*** «Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον ***διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».*** Πάντοτε, ὁσάκις ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς καλεῖ ἐπὶ τὸ καθῆκον, παρέχει εἰς ἡμᾶς συγχρόνως καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ ἐπιβαλλόμενον καθῆκόν μας. «Ὅταν δὲ σᾶς παραδίδωσι», λέγει ὁ Χριστός, «μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί θέλετε λαλήσει», καὶ προσθέτει: «διότι θέλει σᾶς δοθῆ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί πρέπει νὰ λαλήσητε...

τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρός σας (εἶναι) τὸ ὁποῖον λαλεῖ ἐν ὑμῖν» (Ματθ. ι΄. 19 – 20). «Μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐργάζεσθε τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν», καὶ προστίθεται ἀμέσως: «διότι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ» (Φιλιππ. β΄. 12, 13). «Φύλαξον τὴν καλὴν παρακαταθήκην», καὶ ἀμέσως: «διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν». Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐφρόντισεν, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐντολὴν καὶ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ καθήκοντος, νὰ παρέχῃ ἡμῖν καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως, διὰ τῶν ὑπερόχων καὶ ἐνθαρρυντικῶν Του ὑποσχέσεων. Φαντασθῆτε τί θὰ ἤμεθα χωρὶς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ καὶ χωρὶς τὴν ὑπ᾿ Αὐτοῦ παροχὴν δυνάμεως, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον εἶναι κατορθωτὴ (κατὰ τὸ ἐδάφιόν μας) ἡ φύλαξις. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔχει ἔργον πολλαπλοῦν, οὔτε δὲ δυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν τὴν ἐνέργειάν του. Τὸ Πνεῦμα λοιπὸν τὸ Ἅγιον μαρτυρεῖ ἐν ἡμῖν ὅτι «εἴμεθα τέκνα Θεοῦ» (Ρωμ. η΄. 16). Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ἐντὸς ἡμῶν, μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ περιπατῶμεν κατὰ Χριστὸν καὶ νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς νεκροὺς κατὰ τὴν ἁμαρτίαν, ζῶντας δὲ εἰς τὸν Θεὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν (Ρωμ. ς΄. 11 καὶ Γαλ. ε΄. 16). Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μᾶς ὡριμάζει πνευματικῶς, ὥστε νὰ μὴ περιφερώμεθα τῇδε κἀκεῖσε καὶ ἀπὸ διδασκαλίας εἰς διδασκαλίαν, ἀλλὰ νὰ «***φυλάττωμεν τὴν καλὴν παρακαταθήκην***», ἀδιάφθορον τὸν λόγον, ὑγιαίνουσαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀμείωτον τὴν σωτηρίαν, πρὸς τούτοις δὲ ἀνεπηρέαστον τὴν χρησιμότητα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς καὶ τὴν ἑτοιμότητα ἡμῶν πρὸς μαρτυρίαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ — μαρτυρίαν διδομένην διά τε τοῦ λόγου ἡμῶν καὶ διὰ ζωῆς κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν.

Ἔχεις, ἀναγνῶστα, κατανοήσει τὴν δύναμιν τῶν ἀληθειῶν τούτων; Ἔχεις ἐννοήσει ὅτι ***σύ,*** ὅστις διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ συνεφιλιώθης μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀνεγεννήθης καὶ ἡγιάσθης, σὺ εἶσαι ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐμπιστεύεται τὴν αἰωνίαν παρακαταθήκην — τὸν ὑγιαίνοντα λόγον καὶ τὴν δι᾿ αὐτοῦ σωτηρίαν σου; Προσπάθει λοιπὸν διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου τοῦ κατοικοῦντος ἐν σοὶ νὰ καλλιεργῇς τὰ προσόντα ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων πρὸ παντὸς θ᾿ ἀποδειχθῇ ἡ ὡριμότης τοῦ Χριστιανικοῦ σου χαρακτῆρος.

Καὶ εἴθε ὁ Θεὸς τῆς ἰσχύος ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ σὲ ὁδηγῇ εἰς πληρεστέραν ὡριμότητα, διὰ νὰ φυλάττῃς τὴν καλὴν παρακαταθήκην, πρὸς δόξαν Αὐτοῦ καὶ πρὸς αἰώνιον ἐξασφάλισιν τῆς οὐρανίου μακαριότητος καὶ εὐδαιμονίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, εἰς Ὃν ἔστω ἡ δόξα μετὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

— Ἐκ τῆς σκωρίας, ἥτις ρίπτεται εἰς τὸ χωνευτήριον ἐξέρχεται τὸ καθαρὸν χρυσίον. Διὰ τοῦτο μὴ μεμψιμοιρῶμεν, ὅταν ὑποβαλλώμεθα εἰς τὸ ἄγριον πῦρ τῆς δοκιμασίας, ἀλλ᾿ ἂς δεχώμεθα τὸ χωνευτήριον ὡς τὸ μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξέλθῃ, ὡς χρυσίον καθαρόν, ὁ Χριστιανικὸς ἡμῶν χαρακτήρ, εὔθετος διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς δόξης τοῦ Οὐρανοῦ.

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[*συνέχεια*]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Εἰς Παμφυλίαν, Πισιδίαν καὶ Λυκαονίαν.

Μετὰ τὴν μεταστροφὴν εἰς τὸν Χριστὸν τοῦ ἀνθυπάτου Σεργίου Παύλου, οἱ δύο Χριστιανοὶ ἱεραπόστολοι ἀπέπλευσαν ἐκ Κύπρου. Εἶχον διέλθει ὅλην τὴν νῆσον καὶ κηρύξει τὸ Εὐαγγέλιον εἰς διάφορα αὐτῆς μέρη· ἔπρεπεν ἤδη νὰ προχωρήσωσιν εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, ἀφίνοντες τὸν σπόρον, ὃν ἔσπειραν, νὰ καρποφορήσῃ ἐν τῷ καιρῷ αὐτοῦ.

«Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον (¹) **ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα»** (Πράξ. ιγ'. 13). Ἡ Πέργη δὲν εἶναι τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν Πάφον σημεῖον τῆς ἀπέναντι Μικρασιατικῆς ἀκτῆς· ἡ Κιλικία εἶναι ἐγγυτέρα. Ἀλλ' οἱ δύο ἱεραπόστολοι, εἴτε διότι ἐθεώρησαν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον εἶχεν ἤδη κηρυχθῆ ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἑπομένως ἔπρεπε νὰ κηρυχθῇ τώρα καὶ εἰς τὴν γείτονα Παμφυλίαν, εἴτε ἁπλῶς διότι εἰς τὴν Πάφον εὗρον πλοῖον ἕτοιμον νὰ ἀποπλεύσῃ διὰ Πέργην, ἀπεφάσισαν ἐκεῖσε νὰ στρέψωσι τὰ βήματά των (²). Ἡ Πέργη, ὅπως ἡ Ταρσός, δὲν ἦτο παράλιος πόλις, συνεκοινώνει ὅμως μὲ τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ πλωτοῦ ποταμοῦ Κέστρου, οὕτως ὥστε τὰ πλοῖα ἀναπλέοντα τὸν ποταμὸν τοῦτον, ἠγκυροβόλουν παρὰ τὴν πόλιν. Ἐκεῖ ἀπεβιβάσθη ἡ μικρὰ συνοδεία τοῦ Παύλου· δυστυχῶς ὅμως εὐθὺς ὁ εἷς ἐκ τῶν συνοδῶν τοῦ Ἀποστόλου, ὁ Ἰωάννης, ἀπεχωρίσθη αὐτῶν καὶ «ὑπέστρεψεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα». Ποῖος ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ἀποχωρήσεως τοῦ νεαροῦ συνοδοῦ καὶ «ὑπηρέτου», ἀγνοοῦμεν. Ἴσως δυσηρεστήθη, διότι οἱ ἱεραπόστολοι δὲν παρέμειναν περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Κύπρον. Ἴσως εἶχεν ἐνδοιασμοὺς καὶ ἀντιρρήσεις περὶ τῆς ἀθρόας εἰσδοχῆς τῶν ἐθνικῶν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Ἴσως ἐφοβήθη

(¹) Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἤδη ὁ Παῦλος εἶναι τὸ κύριον, τὸ κεντρικὸν πρόσωπον εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Λουκᾶ. Ἐνῷ ἐν τοῖς μέχρι τοῦδε ἀνεφέρετο πάντοτε «ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Σαῦλος», τώρα ἀναγινώσκομεν: «οἱ περὶ τὸν Παῦλον».

(²) Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐν γένει, δὲν ὑπῆρχον τακτικαὶ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίαι. Οἱ θέλοντες νὰ ταξειδεύσουν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ περιμένουν ἕως οὗ εὕρουν πλοῖόν τι ἐμπορικόν, ὅπερ θὰ ἔπλεε πρὸς τὸν λιμένα τοῦ προορισμοῦ των, ἢ τοὐλάχιστον πρὸς λιμένα, ὁπόθεν θὰ ἦτο πιθανὸν νὰ εὕρουν ἄλλο πλοῖον διὰ τὸν προορισμόν των. Τοιουτοτρόπως βλέπομεν βραδύτερον τὸν Παῦλον ἀναχωροῦντα ἐκ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης διὰ πλοίου προωρισμένου δι' Ἀδραμύττιον, καθ' ὁδὸν δὲ προσεγγίζοντα εἰς Μύρα τῆς Λυκίας, ὅπου μετεκομίσθη εἰς πλοῖον Ἀλεξανδρινόν, ὅπερ ἔπλεεν εἰς Ἰταλίαν (Πράξ. κζ'. 2, 5, 6). Ἐκ Μελίτης δὲ διεπεραιώθη εἰς Ἰταλίαν διὰ πλοίου Ἀλεξανδρινοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχε παραχειμάσει ἐν τῇ νήσῳ (Πράξ. κη'. 11, 12).

τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς κινδύνους μιᾶς περιοδείας οὐχὶ πλέον εἰς τὴν γνωστὴν καὶ πεπολιτισμένην καὶ ὁμόγλωσσον Κύπρον, ἀλλ᾽ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν χώρας ἀπροσίτου καὶ δυσβάτου, μεταξὺ φυλῶν ἀγνώστων, ξενογλώσσων καὶ ἀφιλοξένων. Ἴσως ἐνοστάλγησεν ἁπλῶς τὴν μητρικὴν οἰκίαν καὶ περίθαλψιν ἐν Ἱερουσαλήμ. Δὲν γνωρίζομεν. Ὅπως δήποτε ἡ ἐγκατάλειψις αὕτη ἐκ μέρους τοῦ Ἰωάννου φαίνεται ὅτι ἐπίκρανε τὸν Παῦλον καὶ τῷ ἐνέπνευσε δυσπιστίαν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρά του· διότι βραδύτερον ἠρνήθη νὰ συμπαραλάβῃ τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν δευτέραν αὐτοῦ περιοδείαν καὶ ἡ ἄρνησις αὕτη ἐπέφερε διάστασιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀχωρίστου καὶ ἀγαπητοῦ του συνεργάτου Βαρνάβα (1). Ἐν τούτοις, δὲν διετήρησε μέχρι τέλους ὁ Παῦλος τὴν δυσμενῆ ταύτην γνώμην περὶ τοῦ Ἰωάννου (ὅστις ὡς γνωστὸν εἶναι ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος)· διότι πολλὰ ἔτη βραδύτερον, γράφων ἐκ τῆς ἐν Ρώμῃ φυλακῆς του, ὁ Ἀπόστολος συνιστᾷ αὐτὸν πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς (δ΄. 10), εἰς δὲ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπιστολὴν (Β΄. Τιμόθ. δ΄. 11) λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι τῷ ἦτο χρήσιμος εἰς τὴν διακονίαν.

Εἰς τὴν Πέργην, ὡς φαίνεται, δὲν ἐστάθησαν οἱ δύο ἱεραπόστολοι, ἀλλ᾽ ἐπροχώρησαν ἀμέσως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, μόλις δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν των ἐκήρυξαν ἐκεῖ. Ὁ λόγος τῆς μὴ παραμονῆς των πιθανῶς ἦτο ὅτι ἔφθασαν εἰς Πέργην κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους, ὁπότε οἱ κάτοικοι, κατὰ τὴν τότε καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῶν Μικρασιατικῶν πληθυσμῶν τῶν παραλίων καὶ νοσηρῶν πεδιάδων, εἶχον ἀρχίσει τὴν ἐτησίαν των μετοικεσίαν εἰς τὰ πλησιέστερα ὀροπέδια, ὅπου εἶχον θερινὰς κατοικίας (γιαϊλάδες) καὶ ὅπου παραθέριζον μέχρι τοῦ φθινοπώρου. Ἦτο λοιπὸν δύσκολον εἰς τοιαύτην στιγμὴν γενικῆς ἀναστατώσεως νὰ εὕρουν οἱ ἱεραπόστολοι ἀκροατήρια καὶ εὐκαιρίαν πρὸς εὐαγγελισμὸν τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλως τε καὶ δι᾽ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἐπεβάλλετο νὰ ἀναχωρήσουν τὸ ταχύτερον ἐκ τῆς νοσώδους παραλίας πρὸς τὰς ὀρεινὰς περιοχάς, ἵνα μὴ ἀνακοπῇ τὸ ἔργον αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο «διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας» (ιγ΄. 14). Ἡ Ἀντιόχεια αὕτη εἶναι, κατὰ τοὺς ἀρχαιολογοῦντας, ἡ σημερινὴ κωμόπολις Γιάλοβατς, ἀπέχουσα τῆς Πέργης κατ᾽ εὐθεῖαν ἐναέριον γραμμὴν περὶ τὰ 145 χιλιόμετρα, διὰ δὲ τῆς ἀνηφόρου ἡμιονικῆς ὁδοῦ, ἥτις καὶ μέχρι σήμερον ἀνέρχεται διὰ μυρίων ἑλιγμῶν τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταύρου, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας θὰ ἐχρειάσθησαν τοὐλάχιστον μίαν ἑβδομάδα ὅπως φθάσωσιν εἰς τὴν τότε πρωτεύουσαν τῆς Πισιδίας. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο κοπιώδης, ἦτο καὶ ἐπικίνδυνος εἰς πολλὰ μέρη, ἕνεκα τῶν ὁρμητικῶν χειμάρρων καὶ ἀποτόμων χαραδρῶν, εἰς ἐπίμετρον δὲ ἐλυμαίνετο ὑπὸ ληστῶν ἐντοπίων (2). Ἀναμφι-

(1) Πράξ. ιε΄. 37—39: «Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην... Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον Ἐγένετο οὖν παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων», κτλ.

(2) Ὁ Στράβων (XII, 6, 7) λέγει περὶ μὲν τῶν κατοίκων τῆς Πισιδίας ὅτι «καθάπερ οἱ Κίλικες, ληστρικῶς ἤσκηνται», περὶ δὲ τῶν Παμφύλων ὅτι «πολὺ τοῦ Κιλικίου φύλου μετέχοντες οὐ τελέως ἀφεῖνται τῶν ληστρικῶν ἔργων οὐδὲ τοὺς ὁμόρους ἐῶσι καθ᾽ ἡσυχίαν ζῆν».

βόλως δὲ καὶ τοῦτο τὸ ταξείδιον θὰ εἶχεν ὑπ᾽ ὄψει ὁ Παῦλος, ὅτε βραδύτερον ἔγραφε περὶ τῶν ἑαυτοῦ περιπετειῶν: «ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν», κτλ. (Β΄. Κορινθ. ια΄. 25). Ἀκόμη καὶ ἀφοῦ διῆλθον τὴν κορυφογραμμὴν τοῦ Ταύρου καὶ κατῆλθον πρὸς τὴν πεδιάδα καὶ ἐπορεύοντο κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τῆς λίμνης Ἐγερδίρ, ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς κίνδυνον ἐκ μέρους τῶν ἀξένων κατοίκων.

Ἐπὶ τέλους ὅμως ἔφθασαν ἀσφαλῶς εἰς ***Ἀντιόχειαν,*** ἥτις ἦτο ἡ πρωτεύουσα τῆς Ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας Πισιδίας, κτισθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου καὶ οἰκισθεῖσα ὑπὸ μεταναστῶν ἐκ Μαγνησίας. Ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐγένετο «ἀποικία» (colonia) Ρωμαϊκὴ καὶ εἶχε διάφορα προνόμια. Ἐκεῖ εὑρίσκετο καὶ μεγάλη παροικία Ἰουδαϊκή. Οἱ ἱεραπόστολοι λοιπόν, κατὰ τὴν συνήθειάν των, «εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν». Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, τῇ προσκλήσει τῶν ἀρχισυναγώγων, ὁ Παῦλος μετὰ παρρησίας ἐκήρυξε πρὸς τοὺς συνηγμένους τὸν Χριστὸν ὡς τὸν ἐπηγγελμένον Μεσσίαν. Τόσην δὲ ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν οἱ λόγοι του, ὥστε οἱ παρευρεθέντες παρεκάλεσαν αὐτὸν ὅπως καὶ τὸ ἑπόμενον Σάββατον κηρυχθῇ εἰς αὐτοὺς ὁ λόγος (¹). Πράγματι λοιπὸν τὸ ἑπόμενον Σάββατον συνήχθη σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ πόλις (δηλ. Ἰουδαῖοί τε καὶ Ἐθνικοὶ) διὰ νὰ ἀκούσωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ᾽ οἱ συντηρητικοὶ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ «ζηλωταὶ» καὶ «ἀκραιφνεῖς» καὶ «ὀρθόδοξοι», βλέποντες τοὺς ὄχλους — βλέποντες δηλ. ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου εἶχε συναρπάσει ὄχι μόνον πολλοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς— ἐξανέστησαν κατὰ τῆς συμμετοχῆς ταύτης τῶν Ἐθνικῶν εἰς ζητήματα θρησκευτικά, ἅτινα αὐτοί, ὡς «περιούσιος λαὸς» τοῦ Ἰεχωβᾶ, ἐθεώρουν ὡς ἀφορῶντα εἰς αὐτοὺς ἀποκλειστικῶς (²). Διὰ τοῦτο αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἵτινες τὸ προηγούμενον Σάββατον ἤκουσαν μετὰ συγκινήσεως τοὺς δύο ξένους ὁμοεθνεῖς των ὁμιλοῦντας περὶ τοῦ ἐπηγγελμένου Μεσσίου, μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἐπλήσθησαν «ζήλου», δηλ φανατισμοῦ, ὅτε εἶδον τοὺς Ἐθνικοὺς συνωστιζομένους διὰ νὰ μάθουν τὰ περὶ τοῦ Μεσσίου, καὶ ἤκουσαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν κηρύττοντας ὅτι ὁ Μεσσίας ἦλθεν ὡς «φῶς τῶν ἐθνῶν», διὰ νὰ ἦναι «πρὸς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς». Καὶ διὰ τοῦτο ἐδημιούργησαν ταραχήν, «ἀντιλέγοντες εἰς τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Παύλου καὶ βλασφημοῦντες». Τότε οἱ Ἀπόστολοι, εὑρεθέντες ἀπέναντι τῆς προθυμίας τῶν Ἐθνικῶν καὶ τῆς ἀπιστίας τῶν Ἰουδαίων καὶ διαγνώσαντες σαφῶς τὴν ὁδόν, ἣν ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσωσιν, ἔκαμον μετὰ παρρησίας πρὸς τοὺς ἀντιπράττοντας ὁμοεθνεῖς των τὴν ἑξῆς βαρυσήμαντον δήλωσιν: «***Εἰς ὑμᾶς πρῶτον***

(¹) Εἰς τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Tischendorf ἀπηλείφθησαν ἀπὸ τὸ ἐδάφιον ιγ΄ 42 αἱ λέξεις «τὰ ἔθνη», ὡς ὑποβολιμαῖαι· πράγματι δὲ αἱ λέξεις αὗται καθίστων τὴν ἀφήγησιν δυσνόητον.

(²) Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν τὸ σφάλμα καὶ τὸ ἁμάρτημα τῶν Ἰουδαίων. Ἀντὶ νὰ ἀντιληφθῶσιν ὅτι ἡ θέσις των εἰς τὸν κόσμον ἦτο νὰ γίνωσι φορεῖς καὶ κήρυκες τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ καὶ νὰ φέρωσι τὰ ἔθνη εἰς τὴν γνῶσιν Αὐτοῦ, τοὐναντίον ἐθεώρησαν τὴν γνῶσιν ταύτην τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ὡς ἀποκλειστικὸν κτῆμα αὐτῶν, καὶ τὸ ἔθνος των ὡς προωρισμένον νὰ ἔχῃ θέσιν προνομιοῦχον καὶ ἐπικρατῆ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν.

ἦτο ἀναγκαῖον νὰ λαληθῇ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ὅμως σεῖς ἀποῤῥίπτετε αὐτὸν καὶ δὲν κρίνετε ἑαυτοὺς ἀξίους τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα πρὸς τὰ ἔθνη» (ιγ΄. 46). Βεβαίως δὲν ἔπαυσεν ἔκτοτε ὁ Παῦλος κηρύττων καὶ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, πανταχοῦ ὅπου μετέβαινεν· ἀλλ' ἐνῷ πρότερον τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἀπηυθύνετο κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τὰ ἔθνη, τοῦ λοιποῦ ἡ κυρία αὐτοῦ ἀποστολὴ ἦτο πρὸς τὰ ἔθνη, καὶ ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ καὶ ἐν Ρώμῃ ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτοῦ τὴν αὐτὴν δήλωσιν, ἣν ἔκαμεν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Πισιδίας (1). Τοῦ λοιποῦ ὁ Θεὸς ἐδημιούργει εἰς Ἑαυτὸν νέον περιούσιον λαόν, νέον «Ἰσραήλ», ἀποτελούμενον ἐκ πάντων τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Χριστὸν ἐξ οἱουδήποτε ἔθνους —ὡς προεῖπε καὶ ὁ προφήτης Ὠσηέ: «Θέλω καλέσει λαόν μου τὸν μὴ λαόν μου καὶ ἠγαπημένην τὴν μὴ ἠγαπημένην» (Ρωμ. θ΄. 25).

Ἡ ἀντίδρασις ὅμως τῶν Ἰουδαίων δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Παύλου καὶ Βαρνάβα ἐκ τῆς συναγωγῆς. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀντιοχείας εἶχον, ὡς φαίνεται, μεγάλην ἐκεῖ ἐπιῤῥοὴν καὶ κατώρθωσαν διὰ τῶν ἰδικῶν των «εὐσεβῶν γυναικῶν» νὰ παρακινήσωσι τὰς «εὐσχήμονας» (ἐπισήμους) γυναῖκας μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν καὶ τοὺς «πρώτους τῆς πόλεως» νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς Χριστιανοὺς ἱεραποστόλους ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν (ιγ΄. 50). Οὗτοι δὲ «ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς», ὡς εἶχεν ἄλλοτε παραγγείλει ὁ Κύριος εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ (Ματθ. ι΄. 14, 15), ἀπῆλθον εἰς Ἰκόνιον. Ἀλλ' ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ σπαρεὶς καλὸς σπόρος δὲν ἐχάθη· διότι οἱ Ἀπόστολοι ἀπερχόμενοι ἀφῆκαν ὄπισθεν αὐτῶν ὁμάδα «μαθητῶν πλήρων χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου» (ιγ΄. 53).

Ἡ Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας κεῖται εἰς τὰς ὑπωρείας μιᾶς μακρᾶς, ἀλλὰ στενῆς καὶ χαμηλῆς ὀροσειρᾶς, ἥτις χωρίζει τὸ λεκανοπέδιον τῆς Πισιδίας (Ἐγερδίρ), ἀπὸ τῆς ἀπεράντου πεδιάδος τῆς Λυκαονίας, ἧς πρωτεύουσα πόλις ἦτο τότε καὶ ἔκτοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸ Ἰκόνιον.

Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἔλαβον οἱ δύο ἱεραπόστολοι τὴν αὐτὴν περίπου ὑποδοχήν, ἣν καὶ εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐπισκεφθέντες τὴν συναγωγήν, ἐλάλησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἐπίστευσαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες. «Ὅσοι δὲ Ἰουδαῖοι δὲν ἐπείθοντο, παρώξυναν καὶ διέστρεψαν τὰς ψυχὰς τῶν Ἐθνικῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. Ἱκανὸν λοιπὸν καιρὸν διέτριψαν ἐκεῖ λαλοῦντες μετὰ παῤῥησίας περὶ τοῦ Κυρίου, ὅστις ἐμαρτύρει εἰς τὸν λόγον τῆς χάριτος Αὐτοῦ καὶ ἔδιδε νὰ γίνωνται σημεῖα καὶ τέρατα διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν μετὰ τῶν Ἰουδαίων, οἱ δὲ μετὰ τῶν ἀποστόλων. Ὅτε δὲ ὥρμησαν οἱ ἐθνικοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, ἵνα ὑβρίσωσι καὶ λιθοβολήσωσιν αὐτούς, ἐννοήσαντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὰ περίχωρα καὶ ἐκεῖ ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον» (Πράξ. ιε΄. 1-7).

Εἰς τὴν Λύστραν (2) ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἦλθον πλέον εἰς ἄμεσον

(1) Ρωμ. α΄. 16, β΄. 9: «εἰς πάντα τὸν πιστεύοντα, Ἰουδαῖον τε πρῶτον καὶ Ἕλληνα». Πράξ. ιη΄. 6: «τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι». Πράξ. ιθ΄. 9, κη΄. 25—28.

(2) Λέγεται καὶ πληθυντικῶς «τὰ Λύστρα» (ἐδάφ. 8 καὶ Β΄. Τιμοθ. γ΄. 11). Ανα-

ἐπαφὴν μὲ τοὺς Ἐθνικοὺς καὶ τὴν Ἐθνικὴν πολυθεΐαν, καὶ δὴ μὲ τὴν μυθολογίαν καὶ δεισιδαιμονίαν ἑνὸς ἀξέστου ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπῆρχον μέν, ὡς φαίνεται, Ἰουδαῖοι τινες ἐκεῖ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ συναγωγή. Ὁ Παῦλος ἤρχισε νὰ κηρύττῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν λαὸν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ κέντρα, ὅπου ὑπῆρχε συρροή. Ἐκήρυττε δὲ ἀναμφιβόλως Ἑλληνιστί· οἱ κάτοικοι τῆς Λυκαονίας εἶχον μὲν ἰδιαιτέραν διάλεκτον, ἀλλ' ἠννόουν καὶ ὡμίλουν ἐπαρκῶς τὴν Ἑλληνικήν, ἥτις ἦτο ἡ γενικὴ γλῶσσα τῆς Μ. Ἀσίας. Εἰς μίαν τοιαύτην ὁμιλίαν τοῦ Παύλου εἰς τὴν ἀγορὰν ἢ παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως, χωλός τις ἐκ γενετῆς, ἴσως ἐπαίτης, ἐκάθητο καὶ ἤκουε τοῦ Παύλου· ὁ δὲ ἀπόστολος, ἰδὼν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του ὅτι ἤρχισε νὰ γεννᾶται ἐν αὐτῷ σώζουσα πίστις (²), τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς μεγάλης: «Σηκώθητι ἐπὶ τοὺς πόδας!» Καὶ ἐκεῖνος εὐθύς, ἂν καὶ οὐδέποτε εἶχε περιπατήσει, ἀνεπήδησε («ἥλατο») καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ. Τὸ θαῦμα τοῦτο (ἡ θεραπεία ἑνὸς ἀνθρώπου, ὃν ἐγνώριζον ὅλοι ὡς ἐκ γενετῆς χωλὸν) φυσικῶς κατέπληξε τοὺς ἁπλοϊκοὺς Λυκάονας, οἵτινες ἀμέσως ἤρχισαν νὰ φωνάζουν εἰς τὴν τοπικήν των διάλεκτον ὅτι «οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες πρὸς ἀνθρώπους κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς!» καὶ ὠνόμασαν τὸν μὲν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν (³). Καὶ ἤρχισαν εὐθὺς νὰ ἑτοιμάζωνται ὅπως τιμήσωσι διὰ θυσίας τοὺς θείους τούτους ἐπισκέπτας. Ἀκούσαντες ὅμως τοῦτο οἱ ἀπόστολοι, διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐπήδησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄχλου, ὁ δὲ Παῦλος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἁπλοϊκοὺς τούτους καὶ δεισιδαίμονας ἀγρότας ζωηρὰν καὶ εὔγλωττον διαμαρτυρίαν, ἥτις μόλις κατώρθωσε νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρωσι τὴν ἑτοιμαζομένην θυσίαν.

Θὰ ὑπέθετέ τις ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Λύστρας, ἂν καὶ πεισθέντες ἐπὶ τέλους ὅτι οἱ δύο ξένοι δὲν ἦσαν θεοὶ ἀλλ' ἄνθρωποι «ὁμοιοπαθεῖς πρὸς αὐτούς», θὰ

φέρεται καὶ ὑπὸ τοῦ Πλινίου καὶ τοῦ Πτολεμαίου. Ἐπίσκοπος Λύστρων παρεκάθησεν εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον. Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως ταύτης εἶναι ἀβεβαία. Ὁ Χάμιλτον φρονεῖ ὅτι ἔκειτο ἐπί τινος ὑψώματος, λεγομένου σήμερον Καρὰ-ντὰγ (περὶ τὰ 80 χλμ. νοτιοανατολικῶς τοῦ Ἰκονίου) ὅπου ὑπάρχουν ἐρείπια πολλῶν ναῶν Χριστιανικῶν καὶ ὅπερ οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουν ***Μπὶν-μπὶρ-κιλισσέ,*** ἤτοι «1001 ἐκκλησίαι». Ἐπίσης ἀγνοεῖται ἡ ἀκριβὴς τοποθεσία τῆς πόλεως Δέρβης· ἀρχαιοδίφαι τινὲς ὑποθέτουσιν ὅτι εἶναι ἡ σημερινὴ Διλβέ.

(¹) ιδ'. 9: «ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι».

(²) Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐπεκράτει γενικῶς ἡ ἰδέα ὅτι οἱ θεοὶ ἐνίοτε ἐπεσκέπτοντο τὸν κόσμον ἐν μορφῇ ἀνθρωπίνῃ. Δίων Χρυσ. 33, 408: «Καί φασι τοὺς οἰκιστὰς ἥρωας ἢ θεοὺς πολλάκις ἐπιστρέφεσθαι τὰς ἑαυτῶν πόλεις, τοῖς ἄλλοις ὄντας ἀφανεῖς, ἔν τε θυσίαις καί τισιν ἑορταῖς δημοτελέσιν». Ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία γέμει τοιούτων ἐμφανίσεων. Ὁ δὲ Λατῖνος ποιητὴς Ὀβίδιος (Μεταμορφ. 8, 611) ἀφηγεῖται πῶς ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἑρμῆς ἀκριβῶς ἐδῶ ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἐπεσκέφθησαν τὴν Φρυγίαν ἐν μορφῇ ἀνθρωπίνῃ καὶ ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ ἑνὸς ζεύγους πτωχῶν ἀγροτῶν, τοῦ Φιλήμονος καὶ τῆς Βαύκιδος, ἐνῷ οὐδεὶς ἄλλος ἤθελε νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ· καὶ εἰς ἀμοιβὴν μόνον τὸ ζεῦγος τοῦτο διεσώθη, ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε μεγάλη πλήμμυρα ἐπὶ τὴν χώραν.

Οἱ κάτοικοι τῆς Λύστρας ἐξέλαβον τὸν Βαρνάβαν ὡς τὸν Δία, διότι φαίνεται ὅτ οὗτος εἶχεν ὄψιν ἢ παράστασιν ἐπιβλητικωτέραν τῆς τοῦ Παύλου, ὅστις ἦτο μᾶλλον μικρόσωμος καὶ καχεκτικὸς κατὰ τὸ ἐξωτερικόν. Τὸν δὲ Παῦλον ὠνόμασαν Ἑρμῆν, διότι ἦτο «ἡγούμενος τοῦ λόγου» δηλ. εὔγλωττος καὶ δυνατὸς περὶ τὸ λέγειν· καθότι ὁ Ἑρμῆς ἦτο ὁ ἀγγελιαφόρος καὶ κῆρυξ τῶν θεῶν, τὸν ὁποῖον οὗτοι ἀπέστελλον νὰ πείθῃ καὶ ὁδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους

ᾐσθάνοντο τοὐλάχιστον σεβασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ χωλοῦ συμπολίτου των. Δυστυχῶς, ὡς λέγει ἀρχαῖός τις σχολιαστὴς εἰς τὸν Ὅμηρον, «ἄπιστοι γὰρ Λυκάονες, ὡς Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ», ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον κατέφθασαν εἰς Λύστραν Ἰουδαῖοί τινες ἐξ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου καὶ ἤρχισαν νὰ καταφέρωνται κατὰ τῶν δύο Χριστιανῶν ἱεραποστόλων, ὁ αὐτὸς ὄχλος, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἤθελε νὰ τοὺς θεοποιήσῃ, ἐλιθοβόλησε τὸν Παῦλον καὶ τὸν ἔσυρεν ἔξω τῆς πόλεως ὡς νεκρόν (1). Εὐτυχῶς «περιεκύκλωσαν αὐτὸν οἱ μαθηταί», καὶ μετ' ὀλίγον συνελθὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον αὐτὸς μετὰ τοῦ Βαρνάβα ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πλησίον κειμένην Δέρβην. Πάντως τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου ἐν Λύστρᾳ δὲν ὑπῆρξεν ἄγονον, ἀφοῦ ἀφῆκεν ὄπισθέν του πυρῆνα πιστῶν Χριστιανῶν, καὶ μάλιστα πυρῆνα, ὅστις μετὰ ἓν ἢ δύο ἔτη (ὅτε καὶ πάλιν ὁ Παῦλος ἐπεσκέφθη τὰ μέρη ἐκεῖνα) ἀνέδειξεν ἕνα τῶν χρησιμωτάτων καὶ πιστοτάτων βοηθῶν τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου—τὸν ***Τιμόθεον*** (Πράξ. ις΄. 1).

Εἰς Δέρβην οἱ δύο ἱεραπόστολοι ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ «ἐμαθήτευσαν ἱκανοὺς» εἰς τὸν Χριστόν. Μεθ' ὃ ἐπανῆλθον εἰς Λύστραν, Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, ὅπου παρ' ὅλην τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἰουδαίων πολλοὶ εἶχον πιστεύσει εἰς τὸ Εὐαγγέλιον· διότι ῥητῶς ἀναφέρει ὁ ἱερὸς χρονογράφος ὅτι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ὠργάνωσαν τὰς ὁμάδας ταύτας τῶν πιστῶν εἰς ἐκκλησίας, «χειροτονήσαντες αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν» εἰς ἑκάστην τῶν ὡς ἄνω πόλεων. Ἀφοῦ δὲ «ἐπεστήριξαν τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν», προτρέποντες αὐτοὺς νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὴν πίστιν καὶ διδάσκοντες αὐτοὺς ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείων τοῦ Θεοῦ, ἐπανῆλθον πάλιν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν μέχρι τῆς Πέργης, ὅπου καὶ ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐκεῖθεν κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν καὶ ἐπιβάντες πλοίου ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐν Συρίᾳ Ἀντιόχειαν, «παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐξετέλεσαν». Συγκαλέσαντες δὲ τὴν ἐκεῖ ἐκκλησίαν, ἐξέθηκαν τὰ τῆς πρώτης ταύτης ἱεραποστολικῆς περιοδείας καὶ «ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως» (Πράξ. ιε΄.). (ἀκολουθεῖ)

(1) Εἰς τὸ πάθημά του τοῦτο ἐν Λύστρᾳ προφανῶς ἀναφέρεται ὁ Παῦλος, ὅταν εἰς τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παθημάτων του λέγῃ: «ἅπαξ ἐλιθοβολήθην» (Β΄. Κορ. ια΄. 25).

Ἡ προσευχή. — *Εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου ζητοῦσα νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς Παντοδυναμίας.*

Εἶναι ἡ πίστις δραττομένη τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι ἡ κραυγὴ τῆς διψώσης ψυχῆς ζητούσης τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς.

Εἶναι ἡ ἐλπίς, προεξοφλοῦσα τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων της.

Εἶναι ἡ πνοὴ τοῦ Οὐρανοῦ ἡ ἀναζωογονοῦσα τὸν λιπόθυμον.

Εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται αἱ Χριστιανικαὶ ἀρεταὶ πρὸς τὴν τελειότητα.

Εἶναι ἡ χεὶρ τοῦ τέκνου τεινομένη πρὸς τὸν Πατέρα.

Εἶναι ἡ μυστικὴ δύναμις, ἥτις μεταβάλλει τὰς δοκιμασίας εἰς εὐλογίας, ἥτις ἐξευγενίζει τὴν ζωὴν καὶ ἐξαγνίζει τὴν ψυχήν.

ΕΝΩΣΙΣ Ἢ ΦΙΛΙΚΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ;

Μέσα εἰς τόσα καὶ τόσα, ὅσα ἀσυναρτήτως καὶ ἐπιπολαίως γράφονται καὶ λέγονται ἐπ᾽ ἐσχάτων παρ᾽ ἡμῖν ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος, χαιρετίζομεν μετ᾽ εὐχαριστήσεως τὴν κατωτέρω σώφρονα καὶ ἐμβριθῆ γνώμην ἑνὸς διαπρεποῦς Ὀρθοδόξου θεολόγου, ἥτις συμπίπτει πλήρως πρὸς ὅσα ἀπὸ ἐτῶν ἤδη γράφει ὁ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς». Θὰ προσθέσωμεν μόνον τοῦτο, ὅπερ θεωροῦμεν ὡς τὸν πρώτιστον ὅρον πάσης συνεργασίας τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν: Ὅτι πρέπει αὗται νὰ φέρωνται πρὸς ἀλλήλας μετὰ σεβασμοῦ, νὰ ἀναγνωρίζωσιν ἀλλήλας ὡς ἀδελφὰς ἐν τῇ πίστει καὶ ἀγάπῃ πρὸς τὸν κοινὸν Ἀρχηγὸν καὶ Σωτῆρα, καὶ νὰ παύσωσιν Ἐκκλησίαι τινὲς νὰ ἀποκαλῶσιν ἑτέρας Ἐκκλησίας «αἱρετικὰς» καὶ «σχισματικάς». Ἄνευ τοῦ πνεύματος τούτου, οἱαδήποτε συνεννόησις ἢ συνεργασία θὰ ἦναι ἀδύνατος.

Ἀφ᾽ ἧς ἐποχῆς αἱ Ἐκκλησίαι ἐπισήμως διεχωρίσθησαν, τὸ πρῶτον κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα — καίτοι ἀνέκαθεν ὑφίσταντο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αἱρέσεις, σχίσματα καὶ διχογνωμίαι — ἤρχισαν καὶ αἱ συμφιλιωτικαὶ προσπάθειαι, αἵτινες πᾶσαι ἀπέτυχον, τόσον αἱ ἐξ ἁγνῶν θρησκευτικῶν ἐλατηρίων, ὅσον καὶ αἱ ἐκ πολιτικῶν ὑπολογισμῶν προερχόμεναι.

Μετ᾽ ἀσυνήθους ὅμως ἐντάσεως ἐπανήρχισαν αὗται κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ὅτε, πλέον ἢ ποτέ, ἐπιτακτικὴ καὶ πανθομολογουμένη παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς κοινῆς συνεργασίας πασῶν τῶν Χριστιανικῶν δυνάμεων πρὸς τελεσφόρον καταπολέμησιν καινῶν δαιμονίων καὶ ἀνατρεπτικῶν θεωριῶν καὶ πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν Χριστιανικῶν ἰδεωδῶν. Ἤδη ὅμως προβάλλει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὸ πρόβλημα: ***Πῶς θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ συνεργασία αὕτη;*** Ὡς εἰς πᾶν πεδίον τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως καὶ ἡ εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀπάντησις δὲν εἶνε ὁμόφωνος. Καὶ ἄλλοι μὲν φρονοῦν ὅτι τῆς τοιαύτης συνεργασίας ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἶνε ἡ ***ἕνωσις τῶν ἐκκλησιῶν,*** ἄλλοι δὲ νομίζουν ὅτι ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ***φιλικὴ συνεννόησις*** αὐτῶν. Ὁρμώμενος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀντικειμενικῆς καὶ ψυχραίμου συζητήσεως δύναται νὰ μορφωθῇ ὑγιὴς κοινὴ γνώμη ἐπὶ φλέγοντος καὶ ζωτικοῦ ζητήματος, θεωρῶ καθῆκόν μου σαφῶς καὶ συντόμως νὰ διατυπώσω τὰς σχετικὰς ἀντιλήψεις μου.

Τὸ πρῶτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διευκρινισθῇ εἶναι ***τί ἐννοοῦμεν λέγοντες ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν.*** Ἡ λέξις «ἕνωσις» ὑπ᾽ ἄλλων μὲν νοεῖται ἐν στενωτέρᾳ, ὑπ᾽ ἄλλων δὲ ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ· κατὰ μὲν τὴν στενωτέραν ἐκδοχὴν τῆς λέξεως, ἡ ἕνωσις δέον νὰ νοηθῇ ὡς ***πλήρης συμφωνία*** τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς πάντα τὰ δογματικὰ ζητήματα καὶ εἰς τὰ κυριώτερα τοὐλάχιστον σημεῖα τῆς διοικήσεως καὶ τῆς λατρείας· κατὰ δὲ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν, οἱ λέγοντες ἕνωσιν ἐννοοῦν ***συμφωνίαν ἐπὶ τῶν γενικῶν γραμμῶν,*** ἐπὶ τῇ βάσει κοινοῦ τινος συμβόλου, καταρτισθησομένου δι᾽ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων καὶ ὑποχωρήσεων, χωρὶς νὰ ἀπαιτηθῇ ὁμοφωνία ἐν παντί.

Ἡ ἐν στενωτέρᾳ ἐννοίᾳ ἕνωσις εἶνε τι ***χιμαιρικόν,*** διότι θὰ ἐσήμαινεν ἁπλούστατα προσχώρησιν τῆς μιᾶς ἐκκλησίας εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἄλλης· λαμβανομένου ὅμως ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις εἶνε συνυφασμέναι πρὸς μακραίωνας παραδόσεις, εἶνε σαφὲς πόσον ὀλίγον κατορθωτὸν θὰ ἦτο τοιοῦτό τι. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ***ἑκάστη ἐκκλησία ἐβάδισεν ἐπὶ αἰῶνας ἰδίαν ὁδὸν*** καὶ

διεμόρφωσε τὰ καθ᾿ ἑαυτὴν συμφώνως πρὸς τὸν ἐθνικόν, πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον τοῦ περιβάλλοντος· εἶνε λοιπὸν λογικὸν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πάντες οἱ διάφοροι οὗτοι παράγοντες τῆς ποικίλης διαμορφώσεως ὡς διὰ μαγείας θὰ ἀτονήσουν καὶ θὰ ἀφανισθοῦν; Ἐγὼ τοὐλάχιστον, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ συγχέω ὄνειρα καὶ πραγματικότητα, φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι τοιαύτη αὐστηρὰ ἕνωσις, νοουμένη ὡς ***ταύτισις τῆς διδασκαλίας*** καὶ τῶν κυρίων σημείων τοῦ διοικητικοῦ καὶ τοῦ τελετουργικοῦ συστήματος, εἶνε, τοὐλάχιστον διὰ τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα, τόσον δυνατὴ ***ὅσον καὶ ἡ ἕνωσις τῶν διαφόρων λαῶν εἰς ἕνα.*** Ἄλλως τε εἰς ἐποχήν, καθ᾿ ἣν ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ὑποκειμενικότης τῆς σκέψεως τόσον κυριαρχεῖ καὶ καθ' ἣν ***αὐτὰ τὰ μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ποικιλοτρόπως ἀντιλαμβάνονται τὰς ἀρχὰς αὐτῆς***, ποίαν πραγματικὴν σημασίαν θὰ εἶχεν ἡ ἕνωσις Χριστιανῶν ποικίλων ἀντιλήψεων καὶ παραδόσεων καὶ διαφόρου μορφώσεως εἰς κοινὸν δόγμα, ὅπερ ἕκαστος κατὰ βούλησιν θὰ ἀντελαμβάνετο; Ὁμολογῶ δ' ὅτι μίαν τοιαύτην ἕνωσιν θὰ ἐθεώρουν καὶ ***ἐπικίνδυνον δι᾿ αὐτὴν τὴν πρόοδον τοῦ Χριστιανισμοῦ,*** διότι δι᾿ αὐτῆς θὰ παρημποδίζετο ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱστορικῶν δεδομένων ἰδιάζουσα ἀνάπτυξις τῶν καθ᾿ ἕκαστον ἐκκλησιῶν. Πράγματι, τίποτε δὲν μὲ φοβίζει περισσότερον ἀπὸ τὰς ***ἰσοπεδωτικὰς τάσεις,*** διὰ τῶν ὁποίων βαθμηδὸν ἐξαφανίζονται τὰ ἐθνικά, κοινωνικὰ καὶ θρησκευτικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων λαῶν· εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς τοὺς πολλοὺς ἡ ἐξωτερικὴ ὁμοιομορφία ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν καὶ θαυμασμόν, ἀλλ᾿ ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐμμένω εἰς τὴν γνώμην καθ᾿ ἣν εἰς τὰ πεδία τοῦ πνεύματος ***ἡ ὁμοιομορφία εἶνε σημεῖον μαρασμοῦ καὶ νεκρώσεως,*** ἐνῷ τοὐναντίον ***ἡ ποικιλία τῶν ἐκδηλώσεων*** εἶνε σημεῖον ***κινήσεως καὶ ζωῆς.***

* * *

Ἀλλὰ καὶ ***ἡ ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ ἕνωσις*** δὲν εἶνε εὐχερεστέρα καὶ δυνατωτέρα τῆς πρώτης. Κατὰ τὴν ἄποψιν ταύτην λέγοντες ἕνωσιν, πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν συμφωνίαν εἰς κυρίας τινὰς δογματικὰς ἐννοίας, ***διατυπουμένας ἐν κοινῷ τινι συμβόλῳ,*** διατηρουμένων τῶν διαφορῶν εἰς τὰ δευτερεύοντα. Ἀλλ᾿ ἐν πρώτοις δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ σύνταξις κοινοῦ συμβόλου δι᾿ ἀμοιβαίων συγκαταβάσεων καὶ παραχωρήσεων οὐδόλως προάγει ἐν τῇ πραγματικότητι τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως. Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ***ἔχομεν ἤδη κοινὸν τὸ σύμβολον τῆς Νίκαιας*** —πλὴν τοῦ filioque—καὶ ὅμως εἴμεθα τόσον κατατετμημένοι, καθ᾿ ὅσον ἡ ***ἑνότης δὲν ἔγκειται εἰς κοινὰς ἐκφράσεις,*** ἀλλ᾿ εἰς τὴν ***ταὐτόσημον ἑρμηνείαν*** καὶ πραγματικὴν ἀντίληψιν τῶν ἐκφράσεων τούτων, καὶ ἰδίως εἰς ***τὸ κοινὸν πνεῦμα.*** Τὸ κοινὸν σύμβολον δὲν ἐπιφέρει ἕνωσιν, ἀλλὰ διαπιστοῖ ἁπλῶς τὴν ἤδη συντελεσθεῖσαν, ἐὰν πραγματικῶς συνετελέσθη.

Τοιαύτη τις ἕνωσις θὰ ἦτο ἴσως δεκτὴ — μάλιστα ἀπὸ Προτεσταντικῆς ἀπόψεως — ἐὰν αἱ Ἐκκλησίαι ***ἀπετελοῦντο ἐκ διανοουμένων,*** ἐφ᾿ ὅσον ὅμως ἀποτελοῦνται ***ἐκ μαζῶν,*** εἶναι ἀδύνατος. Οἱ ἁπλοϊκοὶ Χριστιανοί, οἵτινες ἀποτελοῦν τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ποτὲ δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ θεωρήσουν ὡς ὁμοδόξους ἐκείνους, οἵτινες ἔχουν μὲν τὸ αὐτὸ σύμβολον μετ᾿ αὐτῶν, ἀλλὰ ***δὲν συμπίπτουν μετ' αὐτῶν ἐν τῇ λατρείᾳ.*** Ἡ λατρεία, τὸ δευτερεῦον

αὐτὸ στοιχεῖον διὰ τοὺς διανοουμένους, εἶναι ***τὸ πρῶτον καὶ οὐσιῶδες διὰ τοὺς πολλούς,*** καθ᾿ ὅσον αὐτὸ κατ᾿ ἐξοχὴν ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν των. Καὶ ἐρωτῶ: Θὰ θεωρήσῃ ποτὲ ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς ὡς ὁμόδοξόν του τὸν Προτεστάντην ἢ Ἀγγλικανόν, ὅστις δὲν μνημονεύει τὴν Παναγίαν, ὅστις δὲν τιμᾷ τοὺς ἁγίους, ὅστις δὲν ἔχει εἰκόνας, ὅστις — καὶ τὸ ἁπλούστερον ἀκόμη — δὲν κάμνει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ; Καὶ ἂν ἡμεῖς, «οἱ διανοούμενοι», οἱ ὁποῖοι λύομεν ὅλα τὰ ζητήματα εἰς τὸ γραφεῖόν μας, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν φθάνει πάντοτε ἡ λαϊκὴ ψυχή, θεωροῦμεν ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα δευτερεύοντα, δυνάμεθα νὰ ἀγνοοῦμεν ὅτι ***ὁ λαὸς τὰ θεωρεῖ οὐσιώδη*** καὶ ὅτι παραβλέποντες μὲ τὴν σοφίαν μας τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ λαοῦ, ὅπως αὐτὸς τὸ ἀντιλαμβάνεται, γινόμεθα ***αἰτία σκανδαλισμοῦ ἀνθρώπων,*** διὰ τοὺς ὁποίους ἡ θρησκεία εἶναι σπουδαιότατον καὶ διὰ πολλοὺς τὸ μόνον μέσον παρηγορίας καὶ ἀνυψώσεως; Ὅπως λέγει ὁ ἐθνικός μας ἱστορικὸς Κ. Παπαρρηγόπουλος, «οἱ σοφοὶ οἱ ζητοῦντες νὰ καθυποβάλλωσι τὰ πάντα εἰς τὴν στάθμην τῆς λεγομένης αὐστηρᾶς λογικῆς, ἠμποροῦν νὰ ἠξεύρωσι πολλὰ πράγματα, ἀλλ᾿ ἀγνοοῦσιν ὅτι ὀλίγοι τινὲς λόγιοι δὲν ἀποτελοῦσι τὸ ἔθνος, ἀγνοοῦσιν ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη δὲν ἐπλάσθησαν ὁμοιομόρφως, πρὸ πάντων δὲ ἀγνοοῦσι τὰ μυστήρια τῆς εὐπαθοῦς τῶν μεσημβρινῶν ἐθνῶν καρδίας. Μὴ ἐπιχειρῶμεν λοιπὸν νὰ ἀνατρέψωμεν διὰ τῆς μικρᾶς ἡμῶν σοφίας τοὺς μεγάλους τῆς φύσεως νόμους». Ἀναντιρρήτως τὴν λύσιν καθαρῶς ἐπιστημονικῶν ζητημάτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαρτῶμεν ἀπὸ τὴν λαϊκὴν ἀντίληψιν, ἀλλ᾿ ὁ παραβλέπων ἐν τῇ ἐπιλύσει τῶν θρησκευτικῶν προβλημάτων ***τὸ λαϊκὸν συναίσθημα,*** παραβλέπει αὐτὴν τὴν πραγματικότητα καὶ ἀντὶ νὰ προάγῃ, ζημιοῖ τὴν θρησκευτικότητα.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, εἴτε ἐν στενωτέρᾳ, εἴτε ἐν εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ, ***εἶναι ἀνέφικτος,*** τοὐλάχιστον διὰ τὴν σύγχρονον διανοητικότητα. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἕνωσις ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὅπως ἐπετεύχθησαν τοιαῦται καὶ εἰς τὸ παρελθόν· ἀλλ᾿ ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ πόσον διαρκοῦν τοιαῦτα κατασκευάσματα καὶ ποῖα προκαλοῦν ἀποτελέσματα, ἐφ᾿ ὅσον στεροῦνται τῆς λαϊκῆς κυρώσεως· Πάντως δὲν θὰ ἦτο φρόνιμον εἰς τὰς τόσας δυσχερείας τῆς ἐποχῆς μας νὰ προσθέσωμεν καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα, δι᾿ ὧν φθείρεται ἡ Ἐκκλησία καὶ ταράσσεται ἡ κοινωνικὴ ὁμαλότης. Ἂν ἡ ἐπιβεβλημένη ἄλλως ρύθμισις τοῦ ἡμερολογίου ἐπροκάλεσε τόσας δυσαρέστους συνεπείας, ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ ὁποῖον σάλον θὰ ἐπροκάλει ἕνωσις, δι᾿ ἣν δὲν ἔχει ὡριμάσει ἡ κοινὴ συνείδησις.

***

Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἔντονοι ἐξεδηλώθησαν ἑνωτικαὶ προσπάθειαι μεταξὺ μελῶν τῆς Ὀρθοδόξου καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Παρ᾿ ὅλον τὸν βαθύτατον σεβασμόν, τὸν ὁποῖον τρέφομεν πρὸς τὴν γεραρὰν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις πλέον πάσης ἄλλης προσεγγίζει κατὰ τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν ἡμετέραν, φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι ὅσα ἀνωτέρω γενικῶς περὶ ἑνώσεως εἴπομεν, ἰσχύουν καὶ περὶ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο τούτων Ἐκκλησιῶν προκειμένου. Δὲν πρέπει πρὸς τούτοις νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία περικλείει ἐν ἑαυτῇ μερίδας διαφόρων τάσεων, προτεσταντινιζουσῶν, καθολικιζουσῶν καὶ φιλορ-

θοδόξων· ὅτι ἡ τὴν ἕνωσιν ἐπιθυμοῦσα φιλορθόδοξος μερὶς ***εἶναι τμῆμα μόνον, καὶ οὐχὶ τὸ μεγαλείτερον, τοῦ ὅλου·*** ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ προτεσταντίζουσα μερὶς ἀντιδρᾷ κατὰ τῆς ἑνώσεως· ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἀπεκήρυξεν ἐπισήμως τὰ Προτεσταντίζοντα συμβολικά της βιβλία καὶ ὅτι πάντως παραμένουν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ της ἱκανὰ ἔτι Προτεσταντίζοντα στοιχεῖα.

Παρ᾽ ὅλην τὴν βαθυτάτην ἐκτίμησιν, τὴν ὁποίαν τρέφομεν πρὸς τοὺς πρωτεργάτας τῆς ἑνωτικῆς ταύτης προσπαθείας, νομίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδεται ὑπέρμετρος ***σημασία εἰς ἰδιωτικῆς μᾶλλον φύσεως ἐκδηλώσεις ἱεραρχῶν καὶ θεολόγων, οἵτινες δὲν ἀντιπροσωπεύουν πάντοτε τὸ ἐπίσημον φρόνημα τῆς ἐκκλησίας***—ἱεραρχίας καὶ λαοῦ. Πόσον εἶνε ἐπισφαλὲς νὰ στηριζώμεθα εἰς ἰδιωτικὰς ἐκδηλώσεις ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ ἕν καὶ μόνον παράδειγμα. Ὁ σεβασμιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Γκλόστερ—Gloucester—πρωτοστατῶν ὡς γνωστὸν εἰς τὰς ἑνωτικὰς προσπαθείας καὶ προεδρεύσας τῆς 25μελοῦς μικτῆς ἐξ Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλικανῶν κληρικῶν συνδιασκέψεως περὶ τῶν δογματικῶν σχέσεων τῆς Ὀρθοδόξου καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας—ἐξέδωκε πρό τινων μηνῶν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστιανικὴ ἑνότης»—«Christian Unity». Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ λέγει μεταξὺ ἄλλων: «Τὸν ἐπίσκοπον δὲν ποιεῖ ἡ ἀποστολικὴ διαδοχή, ἀλλ᾽ ὁ ἐπίσκοπος ἔλαβε τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν ἀκριβῶς ἐκ τοῦ ὅτι καθηκόντως ἐτάχθη εἰς τὸ ἀξίωμά του». Τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἡ Ἐκκλησία», σχολιάζον τὰ ἀνωτέρω, ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 11ης Νοεμβρίου 1930, ἐπάγεται: «Εἶνε πρόδηλον ὅτι τοιαύτη διδασκαλία ***δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον ἀντίληψιν*** περὶ τῆς διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης διαδόσεως τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Γκλόστερ διὰ τῶν ἀνωτέρω γνωμῶν του παρουσιάζεται ἀντιπίπτων πρὸς ὅσα ἐδήλωσεν ὡς πρόεδρος τῆς συζητήσεως μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου ἐπιτροπῆς».

Πολλοὶ ἀναγνωρίζουν τὰς δυσχερείας διὰ τὴν ἕνωσιν, φρονοῦν ὅμως ὅτι αἱ δυσχέρειαι αὗται πρέπει παντὶ τρόπῳ νὰ παρακαμφθοῦν χάριν ὑψηλοτέρων συμφερόντων. Τὸ σύνηθες ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι διὰ τοιαύτης ἑνώσεως οὐ μόνον θὰ ὠφεληθοῦν τὰ γενικώτερα θρησκευτικὰ ἰδεώδη, ἀλλ᾽ ἰδίως ***θὰ ἐξυψωθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία,*** ἑνουμένη μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς. Τὴν ἄποψιν ταύτην ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀποδέχομαι· ὄχι βέβαια διότι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξυψώσεως καὶ ἀνακαινίσεως, ἀλλὰ διότι ἐὰν θέλωμεν ***ἡ ἐξύψωσις καὶ ἡ ἀνακαίνισις αὕτη*** νὰ εἶναι σοβαρὰ καὶ ἑδραία, ***πρέπει νὰ προέλθῃ ἔσωθεν*** διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀρχῶν, ***οὐχὶ δὲ δι᾽ ἐξωτερικῆς ἐπιβολῆς***, ὅτε θὰ εἶναι τεχνητὴ καὶ συνεπῶς μὴ βιώσιμος. Οὐδὲ νὰ ἀντικρούσω δὲ θεωρῶ ἐπάναγκες τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὴν ἕνωσιν ***διὰ πολιτικὰ ὠφελήματα*** ἢ διὰ συσσωμάτωσιν Ἐκκλησιῶν κατὰ ἄλλης Ἐκκλησίας· διότι Χριστιανικὴ ἕνωσις ἐκ πολιτικῶν ὑπολογισμῶν καὶ πολεμικῶν ἐλατηρίων ***δὲν δύναται κἂν νὰ νοηθῇ,*** ἐφ᾽ ὅσον δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ γνησίου Χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς ***ἀγάπης*** καὶ τῆς ***εἰρήνης.***

Ἂν ὅμως ***ἡ δογματικὴ ἕνωσις*** ὑφ᾽ οἱανδήποτε μορφὴν εἶναι, τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ***ἀνέφικτος,*** καταφαίνεται ὡς ἀπολύτως ἀναγκαία ***ἡ φιλικὴ συνεννόησις καὶ συνεργασία τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ***

πεδίου, πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων, ἅτινα ἀπασχολοῦν καὶ πιέζουν τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα. Ἡ τοιαύτη συνεννόησις καὶ συνεργασία θὰ ἠδύνατο ἄριστα νὰ στηριχθῇ ***ἐπὶ τῆς κοινῆς πάντων τῶν Χριστιανῶν ἀποδοχῆς τοῦ Χριστοῦ ὡς τοῦ Σωτῆρος*** καὶ ἐπὶ τῆς σταθερᾶς πεποιθήσεως ὅτι ***τὸ ἀνόθευτον κήρυγμα τῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς δύναται νὰ φέρῃ τὴν γαλήνην ἐπὶ τῆς γῆς.*** Καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ διατί πρὸς ἐπίτευξιν τῆς φιλικῆς ταύτης συνεννοήσεως συνεργασίας εἰς κοινωνικὰ ζητήματα θὰ προαπητεῖτο ὁμοφωνία εἰς τὴν ***δογματικὴν ἀντίληψιν***. Ὅπως ἔλεγα κατὰ τὸ Παγχριστιανικὸν Συνέδριον τῆς Λωζάννης, τὸ 1927, ὁμιλῶν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ αὐτῆς: διαφέροντες ἀλλήλων εἰς δογματικά, διοικητικὰ καὶ λειτουργικὰ σημεῖα, ***ἄς εἴμεθα ἡνωμένοι ἐν τῇ ἀγάπῃ***, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἐχαρακτήρισεν ὡς ***τὸ μόνον γνώρισμα τῶν μαθητῶν του***. Ἡ ποικιλία τῶν ἀντιλήψεων, τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς λόγος νὰ διασπάσῃ τὸν δεσμὸν τοῦτον τῆς ἀγάπης. Ἐμψυχούμενοι ὑπὸ ***τῆς κοινῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου*** καὶ συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους ***διὰ πραγματικῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης,*** ἂς ἑνωθῶμεν εἰς ἓν πνευματικὸν σῶμα, εἰς μίαν ποίμνην, ***εἰς ἕνα κοινὸν Χριστιανισμόν***, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι μόνον διὰ τῆς κοινῆς συνεργασίας θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν νίκην τῶν Χριστιανικῶν ἰδεωδῶν. Ἡ ἀφετηρία μας εἶναι κοινή : ***Ὁ Χριστός·*** καὶ ὁ σκοπός μας κοινός: ***Ἡ πραγματικὴ ἐκχριστιάνισις τῆς κοινωνίας.*** Ἔχοντες κοινὴν ἀφετηρίαν καὶ κοινὸν σκοπόν, ἆράγε θὰ ἐξακολουθήσωμεν χωριζόμενοι, ἐπειδὴ ἔχομεν διάφορον ἀντίληψιν περὶ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ βαδίσωμεν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα;.

Δ. Σ. Μπαλᾶνος

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΩΝ

Εἶναι λυπηρόν, ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἀνεφάνησαν καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προερχόμεναι, διάφοροι αἱρέσεις καὶ πλάναι θρησκευτικαί, αἵτινες παρουσιαζόμεναι ὑπὸ μορφὴν ἐπιδιώξεως ἀνωτέρας πνευματικότητος, παρασύρουν διαφόρους ἀστηρίκτους Χριστιανοὺς εἰς ἀκρότητας ψυχοφθόρους καὶ ὀλεθρίας. Μία τοιαύτη πλάνη εἶναι καὶ ἡ τῶν λεγομένων «Πεντηκοστηνῶν», ἥτις κηρύττει ὅτι τὸ μόνον γνώρισμα τοῦ πνευματικοῦ Χριστιανοῦ εἶναι τὸ νὰ «λαλῇ γλώσσας», καὶ νὰ «προφητεύῃ», καὶ ὅτι ὁ μὴ ἐμφανίζων τὸ γνώρισμα τοῦτο εἶναι ἄψυχος καὶ νεκρὸς Χριστιανός.

Περὶ τῆς αἱρέσεως ταύτης ἐγράφησαν ἀρκετὰ εἰς τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν κατὰ Νοέμβριον 1927, εἰς ἃ καὶ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην. Ἔκτοτε ὅμως οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐξηκολούθησαν νὰ κηρύττουν τὰς δοξασίας των ἐν τῇ πόλει ἡμῶν καὶ κατώρθωσαν νὰ ταράξουν τὴν πίστιν εὐσεβῶν τινων Χριστιανῶν καὶ

νὰ ἀγρεύσουν ἀριθμόν τινα προσηλύτων. Καὶ παρέστημεν αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι μάρτυρες, εἴς τινας συναθροίσεις των, τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἑτεροδιδασκαλίας ταύτης— σκηνῶν ὑπερδιεγέρσεως νευρικῆς, φθανούσης μέχρις ὑστερισμοῦ καὶ παραληρήματος, καθ᾽ ἃς ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκραύγαζον μὲ φωνὰς ἀνάρθρους καὶ ἀσυναρτήτους καὶ μὲ κινήσεις σπασμωδικὰς καὶ βιαίας, καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν ὅτι ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «ἐλάλουν γλώσσας» καὶ «ἐπροφήτευον»!

Προφανῶς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων τούτων ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γνωστοῦ εἰς τὴν ἰατρικὴν φαινομένου τῆς ***αὐθυποβολῆς.*** Πόσον δὲ ὀλίγην γνωριμίαν εἶχον μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μαρτυρεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ἐρωτώμενοι κατόπιν, ἀπεδεικνύοντο ἀγνοοῦντες πολλὰς ἀπὸ τὰς στοιχειώδους διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, τὸ Θεῖον σχέδιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱανδήποτε ἀντίληψιν τοῦ ἐμπράκτου Χριστιανισμοῦ. Ἓν μάλιστα ἐκ τῶν προσώπων τούτων ζῇ ἔτι καὶ σήμερον φανερῶς ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, πιστοποιοῦν τοιουτοτρόπως ὅτι ἡ δῆθεν πλήρωσίς του ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος οὐδεμίαν ἀνακαινιστικὴν ἐπιρροὴν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ζωῆς του.

Μ᾽ὅλα ταῦτα ὀλίγοι τινὲς εὐσεβεῖς Εὐαγγελικοὶ καὶ Ὀρθόδοξοι συμπολῖταί μας, παρευρεθέντες εἰς τὰς ἐξωφρενικὰς ἐκείνας ἐκδηλώσεις καὶ ἀγνοοῦντες τὴν θρησκευτικὴν ἀμάθειαν καὶ ἠθικὴν ἀκαταστασίαν τῶν ἀνθρώπων τούτων, τοὺς ἀπεθαύμασαν ὡς «πνευματικοὺς Χριστιανοὺς» καὶ ἀπεκόμισαν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οὗτοι πράγματι εὗρῆκαν ἕνα ἀνώτερον βαθμὸν πνευματικῆς ζωῆς· κατὰ συνέπειαν δὲ ἤρχισαν (οἱ θαυμασταί των οὗτοι) νὰ ὑποβλέπουν καὶ νὰ περιφρονοῦν τοὺς Χριστιανούς, τοὺς μὴ περιπίπτοντας εἰς τοιαῦτα παραληρήματα, ὡς ἐστερημένους ἀληθοῦς πνευματικῆς ἀντιλήψεως.

Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τῶν πνευματικῶν «χαρισμάτων» καὶ νὰ θέσωμεν ἐνώπιον τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, Εὐαγγελικῶν τε καὶ Ὀρθοδόξων, τί ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ διδάσκει ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ ἐμπέσουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἔντεχνον αὐτὴν παγῖδα, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Πονηρὸς πρὸς παραπλάνησιν ἀστηρίκτων ψυχῶν. Διότι ἂς μὴ ἀπατᾶται κανείς· ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἀφρώδης θρησκοληψία καὶ ὑστερισμός, ἀλλὰ ***ζωὴ κατὰ Χριστὸν*** καὶ πιστὴ ***συμμόρφωσις πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ,*** ὡς αὕτη σαφῶς ἐκτίθεται εἰς τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον. Κατὰ δὲ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, πᾶς ὁ διαστρέφων τὰς Γραφὰς «ἀμαθὴς καὶ ἀστήρικτος» ἐνεργεῖ πρὸς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἀπώλειαν.

I.

Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν ***τί λέγει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος ἡ Ἁγία Γραφή.***

Οἱ προφῆται τῆς Π. Οἰκονομίας εἶχον προείπει ὅτι, ὅταν θὰ ἤρχετο ὁ ***Μεσσίας,*** θὰ ἐλάμβανε χώραν ***εἰδικὴ καὶ ἐξαιρετικὴ*** ἔκχυσις τοῦ Θείου Πνεύματος. Ὁ προφήτης Ἰωὴλ (β΄. 28) λέγει: «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, λέγει Κύριος, θέλω ἐκχέει τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ θέλουσι προφητεύσει οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες σας· οἱ πρεσβύτεροί σας θέλουσιν ἐνυπνιασθῆ ἐνύπνια καὶ οἱ νεανίσκοι σας θέλουσιν ἰδεῖ ὁράσεις».

Ὁ Κύριος ἡμῶν πρὸ τοῦ πάθους Αὐτοῦ ὑπεσχέθη εἰς τοὺς δώδεκα μαθητὰς νὰ τοῖς πέμψῃ τὸν Παράκλητον (Ἰωάν. ιε΄. 26). Εὐθὺς δὲ πρὸ τῆς ἀναλήψεως Αὐτοῦ εἶπεν εἰς αὐτούς: «Σεῖς δὲ θέλετε βαπτισθῆ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐχὶ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας» (Πράξ. α΄. 5).

Πράγματι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἐξεπληρώθη. Ἐνῷ οἱ μαθηταὶ καὶ πιστοὶ (ἕως 120 τὸν ἀριθμὸν) ἦσαν συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτό, «ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι ξένας γλώσσας, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς νὰ λαλῶσι» (Πράξ. β΄. 4). Ἐξελθόντες δὲ ἀμέσως εἰς τὰς ὁδούς, ἐκήρυξαν τὸν Χριστὸν πρὸς τὰ πλήθη εἰς διαφόρους γλώσσας, εἰς τρόπον ὥστε οἱ εὑρισκόμενοι τότε ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν ἑορτὴν πολυάριθμοι Ἰουδαῖοι τῆς Διασπορᾶς ἤκουσαν μετ᾽ ἐκπλήξεως τὸ κήρυγμα τοῦτο ἕκαστος εἰς τὴν διάλεκτον τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος.

Τὰ εἰδικὰ ταῦτα χαρίσματα τοῦ Πνεύματος—τὸ ***λαλεῖν ξένας γλώσσας*** καὶ τὸ ***προφητεύειν***—ἐξηκολούθησαν νὰ ἐκδηλοῦνται καὶ μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων μεταξὺ τῶν πιστῶν πάσης ἡλικίας καὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Κορνήλιον (Πράξ. ι΄. 34—46) ἐπῆλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπὶ τοὺς ἐξ ἐθνῶν ἐκεῖ πιστεύσαντας καὶ ἠκούσθησαν «λαλοῦντες γλώσσας καὶ μεγαλύνοντες τὸν Θεόν». Ὅταν ὁ Παῦλος ἐν Ἐφέσῳ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν, «ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐλάλουν γλώσσας καὶ προεφήτευον» (Πράξ. ιθ΄. 6). Ὁ διάκονος καὶ εὐαγγελιστὴς Φίλιππος εἶχε τέσσαρας θυγατέρας, αἵτινες προεφήτευον (Πράξ. κα΄. 9), ἀναφέρεται δὲ δὶς «προφήτης τις ἀπὸ Ἰουδαίας ὀνόματι Ἄγαβος» (Πράξ. ια΄. 28, κα΄. 11).

Εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου φαίνεται ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τῶν «χαρισμάτων» τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἀνεπτύχθη ὑπερβολικὸς ζῆλος—ἀληθὴς μανία, δύναταί τις νὰ εἴπῃ—ἥτις ὡς ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν ἐγέννησε πολλὰς ἀταξίας καὶ ἀτοπήματα. Πολλοὶ ἠξίουν ὅτι εἶναι ἐμπνευσμένοι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οἵτινες ἦσαν ἀγύρται ἢ ἔπασχον ἐξ αὐθυποβολῆς. Ἄλλοι ἦσαν δυσηρεστημένοι, διότι δὲν εἶχον ἓν ὡρισμένον χάρισμα, καὶ ἐφθόνουν τοὺς ἔχοντας αὐτό. Ἄλλοι ἐφυσιοῦντο μὲ τὸ χάρισμα, τὸ ὁποῖον εἶχον, καὶ ἤσκουν αὐτὸ πρὸς ἐπίδειξιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, περιφρονοῦντες τοὺς μὴ ἔχοντας αὐτό. Εἰς ἐπίμετρον, εἰς τὰς συναθροίσεις τῆς Ἐκκλησίας πολλάκις ἐδημιουργεῖτο θόρυβος καὶ ἀταξία, ὅταν διάφοροι ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἐπέμενον νὰ ἀσκήσουν ὅλοι ταυτοχρόνως τὰ «χαρίσματά» των τῆς προφητείας καὶ τῶν γλωσσῶν!

Τοῦτο ἠνάγκασε τὸν ἀπόστολον Παῦλον νὰ γράψῃ τὸ 12ον, 13ον καὶ 14ον κεφάλαιον τῆς Α΄. Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς του καὶ νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου τὴν ἀληθῆ φύσιν καὶ τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος, νὰ ὑποδείξῃ δὲ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν.

Τὰ κεφάλαια ταῦτα ἀποτελοῦν ὁλόκληρον τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, διότι ἀλλαχοῦ τῆς Κ. Διαθήκης δὲν εὑρίσκομεν τίποτε συγκεκριμένον περὶ αὐτοῦ. Εἶναι ἐπομένως εὔκολον νὰ ἴδωμεν τί πρέπει νὰ πιστεύωμεν περὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος.

II.

Ὁ Παῦλος εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ 12^{ου} κεφαλαίου κάμνει «διακρίσεις χαρισμάτων» καὶ τονίζει ὅτι ταῦτα δίδονται εἰς ἕκαστον «πρὸς τὸ συμφέρον», δηλ. πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων. Εἰς ἄλλον μὲν τὸ Πνεῦμα δίδει τοῦτο τὸ χάρισμα, εἰς ἄλλον δὲ ἐκεῖνο—«εἰς ἕκαστον ἰδιαιτέρως καθὼς βούλεται τὸ Πνεῦμα». Ἀναφερόμενος δὲ εἰς τὰς δυσαρεσκείας μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, περὶ ὧν εἴπομεν ἀνωτέρω, ὁ Ἀπόστολος κατακρίνει τοὺς δυσηρεστημένους καὶ παραλληλίζει τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ἦναι ἕν, ἀπαρτίζεται ἐκ πολλῶν καὶ ποικίλων μελῶν, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔχει ἴδιον προορισμὸν καὶ ἔργον, πάντα ὅμως πρέπει νὰ συνεργάζωνται ἁρμονικῶς διὰ τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος. Καὶ ἐπάγεται ὁ Ἀπόστολος: «***Οὕτω καὶ ὁ Χριστός· διότι ἡμεῖς πάντες διὰ τοῦ ἑνὸς Πνεύματος ἐβαπτίσθημεν εἰς ἓν σῶμα... καὶ πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν... Ἐὰν εἴπῃ ὁ ποῦς, Ἐπειδὴ δὲν εἶμαι χείρ, δὲν εἶμαι ἐκ τοῦ σώματος... καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ ὠτίον, Ἐπειδὴ δὲν εἶμαι ὀφθαλμός, δὲν εἶμαι ἐκ τοῦ σώματος, δὲν εἶναι μὅλον τοῦτο ἐκ τοῦ σώματος; Ἐὰν ὅλον τὸ σῶμα εἶναι ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; ἐὰν ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;... Ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, δώσας περισσοτέραν τιμὴν εἰς τὸ εὐτελέστερον, διὰ νὰ μὴ ἦναι σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ νὰ φροντίζωσι τὰ μέλη τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων... Καὶ σεῖς εἶσθε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη κατὰ μέρος***». Διὰ τούτων διδάσκει ὁ Παῦλος ὅτι ἅπαντα τὰ χαρίσματα δίδονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργοῦνται διὰ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν—τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἧς κύριος καὶ κεφαλὴ ὁ Χριστός. Συνεπῶς δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἔχοντας εἰδικὰ χαρίσματα Χριστιανοὺς νὰ καταφρονοῦν τοὺς μὴ ἔχοντας ἢ νὰ φθονοῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον διὰ τὰ χαρίσματα, ἅτινα τοῖς ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος.

Συνάμα ὁ Παῦλος ἀπαριθμεῖ τὰ διάφορα χαρίσματα: «Διότι εἰς ἄλλον μὲν δίδεται διὰ τοῦ Πνεύματος ***λόγος σοφίας***, εἰς ἄλλον δὲ ***λόγος γνώσεως...*** εἰς ἄλλον δὲ ***πίστις*** (1), εἰς ἄλλον δὲ ***χαρίσματα ἰαμάτων...***, εἰς ἄλλον δὲ ***ἐνέργειαι θαυμάτων***, εἰς ἄλλον δὲ ***προφητεία***, εἰς ἄλλον δὲ ***διακρίσεις πνευμάτων***, εἰς ἄλλον δὲ ***εἴδη γλωσσῶν***, εἰς ἄλλον δὲ ***ἑρμηνεία γλωσσῶν***».

Καὶ ἐπεξηγεῖ κατωτέρω τὴν διάκρισιν τῶν χαρισμάτων τούτων:

«***Καὶ ἄλλους μὲν ἔθεσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους· ἔπειτα θαύματα, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, βοηθείας*** (2), ***κυβερνήσεις*** (3), ***εἴδη γλωσσῶν. Μήπως πάντες εἶναι***

(1) Πίστιν ἐδῶ φυσικὰ δὲν ἐννοεῖ τὴν σώζουσαν πίστιν εἰς τὸν Ἰ. Χριστόν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχουν ***ἅπαντες*** οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, (καὶ ἥτις συνεπῶς δὲν ἀποτελεῖ εἰδικὸν χάρισμα) ἀλλὰ τὸν ἐξαιρετικὸν ἐκεῖνον βαθμὸν πίστεως, ὅστις δύναται νὰ μετακινῇ ὄρη (Ματθ. ιζ'. 19, 20. Α'· Κορ. ιγ'. 2).

(2) Τὸ ἔργον τῆς διακονίας πρὸς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν τῆς Ἐκκλησίας μελῶν. Τοῦτο ἦτο ἀνατεθειμένον εἰς τοὺς ***διακόνους***, καὶ βραδύτερον εἰς τὰς ***διακονίσσας***.

(3) Τὸ ἔργον τῆς ***διοικήσεως*** τῆς Ἐκκλησίας—μέγα τφόντι χάρισμα. Πρβλ. Α'. Τιμ. ε'. 17: «οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν».

ἀπόστολοι; μήπως πάντες προφῆται; μήπως πάντες διδάσκαλοι; μήπως πάντες ἐνεργοῦσι θαύματα; μήπως πάντες ἔχουσι χαρίσματα ἰαμάτων; μήπως πάντες λαλοῦσι γλώσσας; μήπως πάντες διερμηνεύουσι;»

Εἰς τὴν περικοπὴν ταύτην βλέπομεν τρία τινά: α΄) Μίαν διαβάθμισιν τῶν πνευματικῶν ἐξουσιῶν ἐν τῇ τότε Ἐκκλησίᾳ — πρῶτον ἤρχοντο οἱ Ἀπόστολοι, δεύτερον οἱ προφῆται, τρίτον οἱ διδάσκαλοι. β΄) Μίαν διαβάθμισιν τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων — πρώτη ἤρχετο ἡ δύναμις τοῦ ἐνεργεῖν θαύματα, εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι τὸ λαλεῖν καὶ διερμηνεύειν γλώσσας κατατάσσεται εἰς τὴν τελευταίαν κατὰ σειρὰν θέσιν. γ΄) Τὴν διαπίστωσιν ὅτι οὐχὶ πάντες οἱ πιστοὶ ἐλάμβανον τὰ πνευματικὰ χαρίσματα.

Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ Ἀπόστολοι εἶχον πάντα τὰ ἀνωτέρω πνευματικὰ χαρίσματα· καὶ θαύματα ἐποίουν καὶ θεραπείας ἐνήργουν καὶ γλώσσας ἐλάλουν, κτλ. Οὐδαμοῦ ὅμως τῆς Κ. Διαθήκης μνημονεύεται ἄλλος τις, ἐκτὸς τῶν Ἀποστόλων, ὡς ἐνεργήσας θαῦμα ἢ θεραπείαν τινά· οὔτε καὶ εἰς τὸν μεταποστολικὸν αἰῶνα ἀναφέρει τοιοῦτό τι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

Ἡ ***προφητεία,*** περὶ ἧς ὁμιλοῦν ὁ Παῦλος καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, δὲν ἦτο τόσον τὸ χάρισμα τοῦ ***προλέγειν τὰ μέλλοντα*** (ἂν καὶ ὁ προφήτης Ἄγαβος τοῦτο ἀκριβῶς ἔκαμεν), ὅσον τὸ τοῦ ***ἀποκαλύπτειν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ*** εἰς ***ἐκτάκτους*** περιπτώσεις καὶ ἐπὶ ***εἰδικῶν*** ζητημάτων. «Ὁ δὲ προφητεύων λαλεῖ πρὸς ἀνθρώπους εἰς οἰκοδομὴν καὶ προτροπὴν καὶ παρηγορίαν» (κεφ. ιδ΄. 3). Ὡς ἐκ τούτου καὶ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰ προκείμενα κεφάλαια τοῦ Παύλου διακρίνονται οἱ «προφῆται» ἀπὸ τοὺς «διδασκάλους», ὧν τὸ ἔργον ἦτο ἡ συστηματικὴ διδασκαλία τῶν ἀρχῶν καὶ λεπτομερειῶν τῆς ἀποκεκαλυμμένης Χριστιανικῆς ἀληθείας. Οἱ μὲν «προφῆται» εἶχον τὸ χάρισμα τοῦ «λόγου σοφίας», οἱ δὲ διδάσκαλοι τὸ τοῦ «λόγου γνώσεως».

Τὸ χάρισμα τοῦ «***λαλεῖν γλώσσας***» ἦτο τὸ θαυματουργικὸν χάρισμα τοῦ ***ἐκφράζεσθαι εἰς γλῶσσαν ἄγνωστον εἰς τὸν λαλοῦντα ἕως τῆς στιγμῆς ἐκείνης.*** Δὲν ἦτο ἑπομένως ***γλωσσομάθεια,*** ὡς κοινῶς λέγομεν. Οἱ ἑρμηνευταὶ τῆς Α΄. Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς διαφωνοῦν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἂν ὁ λαλῶν τὴν ἄγνωστον εἰς αὐτὸν γλῶσσαν διὰ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐγνώριζε τί ἔλεγεν ἢ ὄχι. Φαίνεται δὲ πιθανώτερον ὅτι δὲν ἐγνώριζε πάντοτε τί ἔλεγε, διότι ὁ Παῦλος συμβουλεύει τὸν λαλοῦντα γλῶσσαν νὰ προσεύχηται ὅπως γίνῃ ἱκανὸς ***νὰ διερμηνεύῃ*** τὰ ὅσα λέγει (ιδ΄. 13). Τὸ δὲ χάρισμα τοῦ νὰ λαλήσῃ τις εἰς γλῶσσαν ἄγνωστον εἰς αὐτὸν ἐδίδετο πρὸς αὐτὸν εἴτε πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀκροατῶν (ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς) εἴτε πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας [1]. Διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου συνήθως ὁ κηρύττων δὲν εἶχεν ἀνάγκην ξένων γλωσσῶν [2]· ἡ μὲν Ἀραμαϊκὴ διάλεκτος ἦτο γενικῶς ἐν χρήσει ἐν Παλαι-

---

(1) Κεφ. ιδ΄. 9: «Ἐὰν δὲν δώσητε διὰ τῆς γλώσσης φωνὴν (λόγον) εὐκατάληπτον, πῶς θέλει γνωρισθῆ τὸ λαλούμενον;»

(2) Ἐν γένει δὲ εἰς τὰς «ξένας» γλώσσας δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι συμπεριελαμβάνοντο ἡ Ἑλληνική, ἡ Ἀραμαϊκὴ καὶ ἡ Λατινική, διότι καὶ αἱ τρεῖς αὗται γλῶσσαι ὡμιλοῦντο εὐρύτατα ἢ ἦσαν γενικῶς γνωσταὶ καθ' ὅλην τὴν τότε Ἀνατολήν.

στίνη, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ ὡμιλεῖτο καὶ ἠννοεῖτο κοινῶς καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν (Αἴγυπτον, Συρίαν, Μ. Ἀσίαν, Μακεδονίαν, Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους).

Ἀλλ' ἡ ἄσκησις τοῦ χαρίσματος τούτου τῶν «ξένων» γλωσσῶν προϋπέθετεν ἀπαραιτήτως ἓν πρᾶγμα: Ὅτι ἐγίνετο χρῆσις μιᾶς ***πραγματικῆς*** γλώσσης, λαλουμένης κάπου εἰς τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Ὁ λαλῶν τὴν ξένην γλῶσσαν πιστὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης βεβαίως δὲν ἐλάλει τὴν σημερινὴν Ἀγγλικὴν ἢ Γαλλικὴν ἢ Γερμανικήν, αἵτινες ἦσαν τότε εἰσέτι ἀνύπαρκτοι γλῶσσαι. Ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐξέβαλλεν ἀνάρθρους φωνάς, αἵτινες δὲν ἀνῆκον εἰς καμμίαν ὑπάρχουσαν γλῶσσαν ἢ διάλεκτον, ὅμως κάμνουν οἱ σημερινοὶ «Πεντηκοστηνοί». Διότι ἄλλως τὸ χάρισμά του θὰ ἦτο φενάκη καὶ ἀγυρτεία. Ἐὰν δέ, ὡς εἴδομεν, τὸ χάρισμα τῶν ξένων γλωσσῶν ἐδίδετο πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας ἢ πρὸς διδασκαλίαν, ἦτο ἀπαραίτητον νὰ χρησιμοποιῆται μία πραγματικὴ γλῶσσα καὶ ὄχι κομβολόγιον ἀνάρθρων καὶ ἀσυναρτήτων φωνῶν.

Τοῦτο ἄλλως τε καὶ προκύπτει σαφῶς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ παραλλήλου χαρίσματος τῆς ***«ἑρμηνείας τῶν γλωσσῶν»***. Ἡ ἀναγραφὴ τοῦ χαρίσματος τούτου μᾶς ἄγει λογικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁσάκις Χριστιανός τις ἐλάλει ἐπ' ἐκκλησίας εἰς ξένην τινα γλῶσσαν, ἐδίδετο ἀμέσως κατόπιν καὶ ἡ ἑρμηνεία τῶν λαληθέντων διά τινος ἄλλου ἀδελφοῦ ἔχοντος τὸ ἀντίστοιχον χάρισμα τῆς «ἑρμηνείας», ἢ ἐνεπνέετο ὁ ἴδιος ὁ λαλήσας, ὥστε νὰ διερμηνεύσῃ τὰ ὅσα ἐλάλησεν (ιδ΄. 13). Ὅθεν ὁ Παῦλος παραγγέλλει (ιδ΄. 27): «Ἐάν τις λαλῇ γλῶσσαν (ἄγνωστον), ἂς κάμωσι τοῦτο ἀνὰ δύο ἢ τὸ πολὺ τρεῖς, εἷς δὲ ἂς διερμηνεύῃ· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἦναι διερμηνεύς, ἂς σιωπᾷ (ὁ λαλῶν ξένην γλῶσσαν) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἂς λαλῇ δὲ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν Θεόν».

Ἐκ τῆς παραγγελίας ταύτης γίνεται φανερὸν ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων ἡ ἄσκησις τοῦ χαρίσματος τῶν «γλωσσῶν» ἦτο ***προαιρετική***. Ἠδύνατο δηλαδὴ ὁ ἔχων τὸ χάρισμα νὰ λαλήσῃ ἢ νὰ μὴ λαλήσῃ εἰς μίαν ὡρισμένην συνάθροισιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῷ τοὐναντίον οἱ σημερινοὶ «Πεντηκοστηνοὶ» ἐμφανίζονται ὡς ὑφαρπαζόμενοι ὑπὸ τῆς στιγμιαίας «ἐμπνεύσεως» καὶ περιπίπτοντες εἰς κατάστασιν ἐκστατικήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ***ἀδυνατοῦν νὰ συγκρατήσουν τοὺς ἀνάρθρους φθόγγους,*** οὓς ἐκφωνοῦν ὡς δῆθεν ξένας «γλώσσας»!

Καὶ τοῦτο εἶναι μία σπουδαία διαφορὰ μεταξὺ τοῦ τότε χαρίσματος καὶ τοῦ σημερινοῦ .... παραληρήματος! (ἕπεται τὸ τέλος).

Η ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ

(Δελτίον ὑπ' ἀριθ. 62 τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας)

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνέλευσίν του, τὸ Συμβούλιον τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου τῆς Ἐργασίας ἐν Γενεύῃ ἀπεφάσισεν ὅπως ὑποβάλῃ εἰς τὴν προσεχῶς συνερχομένην Ἐπιτροπὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως ὑπόμνημα ἐξετάζον τὰ διάφορα μέσα, τὰ περισσότερον ἐνδεικνυόμενα πρὸς θεραπείαν τῆς παγκοσμίου ἀνεργίας.

Ἡ ψηφισθεῖσα ἐν Βασιγκτῶνι κατὰ τὸ 1919 Σύμβασις περὶ ἀνεργίας ἐκα-

νόνισεν εὐθέτως τὸ ζήτημα τῶν Γραφείων εὑρέσεως ἐργασίας. Μεταξὺ τῶν 24 κρατῶν ποῦ τὴν ἐψήφισαν, τὰ 21 εἶναι Εὐρωπαϊκά. Τὰ ληφθέντα ὑπ' αὐτῶν σχετικὰ μέτρα συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὸν μετριασμὸν τῆς κρίσεως. Ἀλλ' ἡ σύμβασις προέβλεπεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν διαφόρων ἐθνικῶν Γραφείων ὤφειλε νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς ἐναρμονίσεως τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπρόκειτο ν' ἀνατεθῇ, ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὰς ἐνδιαφερομένας χώρας, εἰς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐφηρμόσθη μέχρι σήμερον. Ἡ ἀνάπτυξις ὅμως καὶ ἡ ὀξύτης τῆς παρούσης οἰκονομικῆς κρίσεως προσδίδουν νέον ἐνδιαφέρον εἰς τὸ ὅλον ζήτημα.

Καὶ τὸ ἐρώτημα ἐτέθη: Εἶναι δυνατὴ ἡ διεθνὴς ὀργάνωσις Γραφείων εὑρέσεως ἐργασίας; Καὶ ἐὰν ναί, ποίαν μορφὴν πρέπει νὰ λάβῃ αὕτη; Θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀνατεθῇ εἰς τὰς παρούσας ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίας τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, ἢ θὰ ἐχρειάζετο νὰ δημιουργηθῇ ἰδιαίτερος ὀργανισμός, δημοσίας φύσεως, συγκεντρώνων καὶ παρέχων τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, διακανονίζων, ἐν μιᾷ λέξει, τὴν προσφορὰν καὶ τὴν ζήτησιν τῆς ἐργασίας; Τὸ σύστημα ἐφηρμόσθη ἤδη ἐπιτυχῶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν πώλησιν ὡρισμένων βιομηχανικῶν προϊόντων. Διατί δὲν θὰ ἐδοκιμάζετο προκειμένου περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν; Τὸ δημιουργούμενον Πανευρωπαϊκὸν Ἐπιμελητήριον ἐργασίας θὰ προσελάμβανε τοιουτοτρόπως ὄχι μόνον ὑλικὴν ἀλλὰ καὶ ἠθικὴν σημασίαν, συνειθίζον τοὺς λαοὺς εἰς τὴν γενικωτέραν, οὕτως εἰπεῖν, ἀντίληψιν τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτοὺς ζητημάτων.

Ἤδη, μεταξὺ ὡρισμένων κρατῶν, ἡ ἀνταλλαγὴ νεαρῶν ἐργατῶν ἐφηρμόσθη διὰ σκοποὺς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἢ γλωσσικῆς ἐκμαθήσεως (τυπογράφοι, ὑπάλληλοι ξενοδοχείων, κτλ.). Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας ὑπεβοήθησε τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην. Ἐπέτυχεν, ἐξ ἄλλου, μὲ τὴν συνεργασίαν πλείστων χωρῶν, τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασιν 35,000 Ρώσσων προσφύγων, παρ' ὅλας τὰς δυσχερεῖς συνθήκας αἵτινες σχετικῶς παρουσιάσθησαν.

Τὸ ἔδαφος λοιπὸν δὲν εἶναι ἐντελῶς νέον. Τὸ Εὐρωπαϊκὸν Ἐπιμελητήριον Ἐργασίας, ἐὰν ἀποφασισθῇ νὰ δημιουργηθῇ, θὰ λειτουργήσῃ μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῶν πολλαπλῶν νόμων, τῶν προοριζομένων νὰ προστατεύσουν τὴν ἀγορὰν τῆς ἐργασίας ἑκάστης χώρας ἐναντίον πάσης ἐπιζημίας συρροῆς ξένων ἐργατῶν.

Πρόγραμμα ἐκτεταμένων δημοσίων ἔργων ἀνὰ τὴν Εὐρώπην.

Εἰς μίαν μελέτην, τελευταίως δημοσιευθεῖσαν, τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας ὑπέδειξεν ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ παρουσιάζει, διὰ τὰ διάφορα κράτη, μία ***ἐθνικὴ πολιτικὴ δημοσίων ἔργων***, προκαταβολικῶς χαρασσομένη πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἀνεργίας καὶ ἐπιφυλάσσουσα διὰ τὰς περιόδους τῆς κρίσεως τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, ἅτινα δὲν ἐπιβάλλονται ἀπολύτως οὔτε ἐπειγόντως.

Ταυτοχρόνως μὲ τὴν χρησιμότητα τῶν δημοσίων ἔργων, ὡς μερικῆς θεραπείας τῆς κρίσεως, ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἀνεργίας, ἥτις συνῆλθε κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον, ὑπέδειξε τὴν δυνατότητα διὰ τὰς κυβερνήσεις νὰ συνεννοηθῶσι, διὰ

μέσου τῶν ἁρμοδίων ὀργάνων τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, «πρὸς ἐκτέλεσιν, ἀπὸ κοινοῦ, μεγάλων δημοσίων ἔργων διεθνοῦς φύσεως».

Τοιαῦτα ἔργα θὰ ὠφελοῦσαν ἀμέσως τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας θὰ ἐξετελοῦντο καὶ ἐμμέσως (ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον σπουδαίως) τὰς ἄλλας χώρας, διὰ τῶν οὐσιωδῶν βελτιώσεων, ἃς θὰ ἐξησφάλιζον εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, καὶ διὰ τῶν παραγγελιῶν τῶν ἐργαλείων καὶ προϊόντων καὶ διὰ τῆς ζητήσεως τῶν ἐργατῶν. Θὰ παρουσίαζον, ἐκτὸς τούτου, ἓν πλεονέκτημα ψυχολογικῆς καὶ ἠθικῆς ἀκόμη φύσεως, ἐπισύροντα τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἐπὶ θεμάτων Εὐρωπαϊκοῦ ἐνδιαφέροντος, ἀναπτύσσοντα τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖ ἀκριβῶς νὰ δημιουργήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς μελέτης διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἕνωσιν.

Χωρὶς νὰ καταστρώσῃ μέχρι τοῦδε οὐδὲν πρόγραμμα, τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας ὑπενθυμίζει μερικὰς ἰδέας αἵτινες ἐξεδηλώθησαν ἤδη ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἡ ἰδέα, κατὰ πρῶτον, ***ἑνὸς μεγάλου διεθνοῦς δικτύου ὁδῶν*** θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας μιᾶς ἐντατικῆς συγκοινωνίας δι' αὐτοκινήτων. Εἰς τὰς πλέον προηγμένας χώρας τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν ἤδη τοιοῦτοι δρόμοι, ἀλλ' οἱ συνδυασμοὶ καὶ αἱ ἀρθρώσεις αὐτῶν δὲν ἐναρμονίζονται ἀναμεταξύ των. Τὸ δίκτυον τῶν μεγάλων ὁδῶν πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ τοὺς «ραχικοὺς» (ὁριζοντίους καὶ καθέτους) αὐτοῦ «σπονδύλους»· παραδείγματος χάριν, μίαν ραχικὴν λεωφόρον Παρισίων — Βιέννης — Ἀθηνῶν. Μίαν ἄλλην Παρισίων — Βερολίνου — Βαρσοβίας — Μόσχας, μίαν ἄλλην ἐγκαρσίαν διὰ μέσου τῶν Ἄλπεων, καὶ μίαν ἄλλην διὰ μέσου τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Βαλτικῆς. Τοιουτοτρόπως θὰ ἐδίδετο εἰς τὴν ὑπὸ δημιουργίαν Εὐρωπαϊκὴν Ἕνωσιν τὸ νευρικόν, οὕτως εἰπεῖν, σύστημά της.

Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ μὲ τὰς ***ποταμίας ὁδούς.*** Τοπικὰ «δίκτυα» ὑπάρχουν ἤδη. Διατί νὰ μὴ συναρμολογηθοῦν ἀναμεταξύ των; Ἕνωσις Ρήνου καὶ Ροδανοῦ ἀφ' ἑνός, ἕνωσις Βορείου Γερμανίας καὶ Δουνάβεως ἀφ' ἑτέρου. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν γιγαντιαίων τούτων ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἰς ποταμοὺς διεθνοῦς σημασίας ἢ διερχομένους διὰ μέσου διαφόρων ἐθνῶν, θὰ ἐξυπηρετήσῃ μεγάλας ἐμπορικὰς δυνάμεις τῆς δυτικῆς, τῆς βορείου καὶ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης.

Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας ἀναφέρει ἐπίσης τὸ πρόβλημα τοῦ ***καταμερισμοῦ,*** ἀνὰ μέσον τῆς Εὐρώπης, ***τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας,*** καὶ τῆς ὁμοιομόρφου καὶ ταὐτοχρόνου εἰς ὅλους τοὺς σιδηροδρόμους τῆς Εὐρώπης χρήσεως μιᾶς αὐτομάτου συζεύξεως ἁμαξοστοιχιῶν, ἀντικαθιστώσης τὴν ἤδη ἐπικρατοῦσαν διὰ κοχλίου τοιαύτην, ἥτις προκαλεῖ μέγαν ἀριθμὸν θυμάτων. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐμπειρογνωμόνων, ἡ ἀντικατάστασις αὕτη, ἥτις εἶναι τόσον ὠφέλιμος ἀπὸ ἀπόψεως ἀνθρωπιστικῆς, οἰκονομικῆς καὶ τεχνικῆς, θὰ προμηθεύσῃ ἐργασίαν εἰς πλείονας τῶν 600,000 ἐργατῶν κατὰ τὰ πέντε προσεχῆ ἔτη.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑ

Πολὺν καιρὸν εἴχομεν νὰ ἀκούσωμεν ἀστυνομικὰς αὐθαιρεσίας εἰς βάρος Ἑλλήνων Εὐαγγελικῶν. Πρὸ 35ετίας συχνάκις οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀστυνόμοι, παρακινούμενοι ὑπὸ ἀμαθῶν ἱερέων καὶ ἔτι συχνότερον ὑπό.... πολυμαθῶν ἀρχιερέων, συνελάμβανον, ἐφυλάκιζον, ἀπήλαυνον Ἕλληνας πολίτας διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν Εὐαγγελικῶν των φρονημάτων. Ἡ κεντρικὴ ἐξουσία ἐν Ἀθήναις ἠκύρωνε πάντοτε τοὺς βασιβουζουκισμοὺς τούτους· ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν ἐπὶ μακρὸν νὰ διαπράττωνται. Ἀπὸ ἀρκετοῦ ὅμως καιροῦ εἶχον παύσει, καὶ διότι ἡ ἀστυνομία εἶχεν ἐννοήσει καλλίτερον τὸν προορισμόν της καὶ τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας της, ἀλλὰ κυρίως διότι εἶχεν ἐκλίπει ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία παρὰ τῷ λαῷ, καὶ εἶχε βαθμηδὸν κατανοηθῇ ὅτι εἰς χώραν ἐλευθέραν ***ἕκαστος πολίτης εἶναι ἐλεύθερος νὰ πρεσβεύῃ*** *ὅ,τι θέλει καὶ νὰ* ***ἐκφράζῃ*** *τὰς δοξασίας του ἀκωλύτως.*

Παραδόξως ὅμως καὶ ὅλως ἀπροσδοκήτως διεπράχθη τελευταίως μία τοιαύτη αὐθαιρεσία ἐν Αἰγίνῃ εἰς βάρος τῶν ἐκεῖ ὀλίγων Εὐαγγελικῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου, ὅστις ὑπείκων εἰς εἰσηγήσεις ἀνευθύνους καὶ ἀβασανίστους, ἐλησμόνησε καὶ νόμους καὶ σύνταγμα καὶ δίκαιον, νομίζων, ὡς φαίνεται, ὅτι θὰ ἀνύψωνε τὸ γόητρον καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, παρανομῶν καὶ παρεκτρεπόμενος κατὰ φιλησύχων καὶ νομοταγῶν πολιτῶν.

Ἦτο ἡμέρα Κυριακὴ περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ αἱ ὀλίγαι Εὐαγγελικαὶ οἰκογένειαι τῆς Αἰγίνης ἦσαν συνηθροισμέναι εἰς τὴν ἰδιωτικὴν κατοικίαν τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν πρὸς τέλεσιν τῆς λατρείας των (ἀφοῦ δὲν ἔχουν ἀκόμη ναὸν πρὸς τοῦτο) ὅτε εἰς τὴν συγκέντρωσιν ταύτην εἰσήλασαν τρεῖς χωροφύλακες, οἵτινες διακόψαντες τὴν λατρείαν, ἀπήγαγον τοὺς πέντε παρόντας ἄνδρας—πάντας γνωστοὺς καὶ εὐυπολήπτους ἐμπόρους τῆς πόλεως—εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα, ὅπου τοῖς ἀπηγγέλθη κατηγορία ἐπὶ προσηλυτισμῷ ἑνὸς μικροῦ 10ετοῦς κορασίου, παρευρισκομένου εἰς τὴν εἰρημένην συγκέντρωσιν. Ὡσεὶ δὲ ἐπρόκειτο περὶ κακουργήματος, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει ἐγγυοδοσίαν, ὁ κ. ἀστυνόμος ὄχι μόνον δὲν ἐδέχθη ἐγγύησιν αὐθορμήτως προσφερθεῖσαν ὑπό τε τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ὑπὸ ἐγκρίτων Ὀρθοδόξων ἐμπόρων καὶ συμπολιτῶν των, ἀλλ᾽ ἐκράτησε τοὺς κατηγορουμένους εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κρατητήριον δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς καὶ μέχρι τῆς ἐπομένης πρωΐας (Δευτέρας), ὁπότε τοὺς μετέφερε βιαίως καὶ ὑπὸ συνοδείαν εἰς Πειραιᾶ καὶ τοὺς παρουσίασε θριαμβευτικῶς ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰσαγγελέως, ὅστις, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, διέταξε.... τὴν ἄμεσον ἀπόλυσίν των καὶ τὴν ἐνέργειαν τακτικῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ τῆς καταγγελίας περὶ προσηλυτισμοῦ.

Παρήγορος διὰ τὰ θύματα ταῦτα τῆς ἀστυνομικῆς αὐθαιρεσίας καὶ διὰ πάντα φίλον τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξεν ***ἡ αὐθόρμητος ἐξέγερσις τῆς κοινῆς γνώμης τῆς πόλεως Αἰγίνης*** *διὰ τὴν ἀπρεπῆ ταύτην ἐνέργειαν τοῦ ἀστυνόμου. Ὄχι μόνον ἅμα τῇ συλλήψει τῶν εἰρημένων πέντε Εὐαγγελικῶν προσεφέρθησαν, ὡς ἐλέχθη, Ὀρθόδοξοι συμπολῖταί των ὡς ἐγγυηταὶ διὰ τὴν ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐμφάνισίν των ὀψέποτε ἤθελον ζητηθῇ, ἀλλὰ καὶ ὁ*

πρόεδρος τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἑνώσεως Αἰγίνης κ. Α. Καψάλης (ὅστις δὲν εἶναι Εὐαγγελικὸς) τοὺς συνώδευσε τὴν ἐπομένην μέχρι Πειραιῶς, ἵνα διαμαρτυρηθῇ πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα διὰ τὴν παράνομον καὶ ἄδικον σύλληψίν των. Ἡ δὲ τοπικὴ ἐφημερὶς «Αἰγινητικὴ Φωνὴ» δι' ἐπανειλημμένων ἄρθρων τῆς συντάξεως αὐτῆς καὶ ἐνυπογράφων τοιούτων ἐκ μέρους ἐγκρίτων δικηγόρων κατέκρινε δριμέως τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀστυνόμου. Ἀπεδείχθη δὲ ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι τὸ μικρὸν κοράσιον, οὗτινος ὁ δῆθεν «προσηλυτισμὸς» ἀπετέλει τὴν μόνην βάσιν τῆς ἀστυνομικῆς ἐνεργείας, παρευρίσκετο εἰς τὴν προειρημένην θρησκευτικὴν συνάθροισιν τυχαίως ὡς θεατής, ἀφοῦ αὐτὸ καὶ ἡ μήτηρ του συνεδέοντο διὰ φιλίας μὲ τὴν οἰκογένειαν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐγένετο ἡ συνάθροισις, καὶ ἐσύχναζον φιλικῶς εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην.

Οἱ παθόντες Εὐαγγελικοὶ πολῖται, ἐφαρμόζοντες κατὰ γράμμα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ περὶ ἀμνησικακίας, δὲν ὑπέβαλον μήνυσιν κατὰ τοῦ παρανομήσαντος ἀστυνόμου. Εἰς τοῦτο, καθ' ἡμᾶς, ***δὲν ἔπραξαν καλῶς·*** *διότι* ***ἡ μήνυσις ἐπεβάλλετο,*** *ὄχι ὡς πρᾶξις ἐκδικήσεως, ἀλλ' ὡς* ***πρᾶξις σωφρονισμοῦ*** *μιᾶς παρεκτραπείσης δημοσίας ἀρχῆς. Ἔχομεν δὲ πάντες οἱ νομοταγεῖς πολῖται* ***τὸ καθῆκον,*** *ἐὰν θέλωμεν νὰ λειτουργοῦν καλῶς οἱ νόμοι καὶ οἱ θεσμοὶ τῆς ἐλευθέρας ἡμῶν πατρίδος, νὰ* ***καταγγέλλωμεν*** *τὰς παραβιάσεις τῶν νόμων καὶ τὰς καταχρήσεις ἐξουσίας, ἵνα* ***ὁ φόβος τῆς τιμωρίας*** *συνέχῃ τοὺς δημοσίους ἐκείνους λειτουργούς, οἱ ὁποῖοι τυγχάνουν νὰ ἔχουν τὴν νοοτροπίαν τοῦ ἀστυνόμου Αἰγίνης.*

Ἡ ἐν προκειμένῳ ἐνέργεια τοῦ ἀστυνόμου Αἰγίνης ὑπῆρξε ***παράνομος*** *ἀπὸ τριῶν πλευρῶν: 1)* ***Παρεβίασε τὸ οἰκογενειακὸν ἄσυλον,*** *ἐξαναγκάσας διὰ τῶν ὀργάνων του, ἄνευ ἐντάλματος δικαστικοῦ, ἀνθρώπους εὑρισκομένους ἐντὸς ἰδιωτικῆς οἰκίας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα, ὅπου τοὺς ἐκράτησεν* ***ἄνευ νομίμου τινος διαδικασίας.*** *Οἱ παθόντες, ἐὰν ἦσαν μᾶλλον ἐνήμεροι τῶν νομικῶν διατυπώσεων, ἠδύναντο καὶ ὤφειλον νὰ ἀρνηθοῦν νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς χωροφύλακας, ἀφοῦ οὗτοι οὐδὲν δικαστικὸν ἔνταλμα ἔφερον. Μόνον ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ ἢ ἐν δημοσίῳ τόπῳ ἐπιτρέπεται σύλληψις, καὶ δὴ* ***ἐπ' αὐτοφώρῳ,*** *ὡς καλῶς γνωρίζει ὁ κ. ἀστυνόμος. 2)* ***Ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς νομίμου ἐξουσίας του,*** *μετὰ τὴν παράνομον ὡς ἄνω σύλληψιν, κρατήσας τοὺς συλληφθέντας διὰ πρᾶξιν μὴ ἀποδεδειγμένην, καὶ δὴ πρᾶξιν, δι' ἣν ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει κράτησιν ἢ προφυλάκισιν πρὸ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τακτικοῦ δικαστηρίου. Ὁ καταγγελλόμενος ἐπὶ προσηλυτισμῷ (δηλ. ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 198 τοῦ Ποιν. Νόμου) δὲν συλλαμβάνεται, οὔτε κρατεῖται, οὔτε προφυλακίζεται, ἀλλὰ καταγγέλλεται καὶ δικάζεται ἐνώπιον ἁρμοδίου δικαστηρίου, καὶ μόνον ἂν καταδικασθῇ τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως, κτλ. Τὸ πολὺ πολύ, δύναται νὰ ποοσκληθῇ πρὸς* ***ἀνάκρισιν*** *ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ, οὐχὶ ὅμως νὰ κρατηθῇ. Δὲν δύναται δὲ ὁ ἀστυνόμος νὰ προφασισθῇ ἐν προκειμένῳ ὅτι ἐφυλάκισε τοὺς εἰρημένους πολίτας ἵνα προλάβῃ τὴν φυγάδευσίν των, ἀφοῦ τοὺς ἔσυρεν ἐξ οἰκιακῆς των συναθροίσεως, ἠρνήθη δὲ νὰ δεχθῇ οἱανδήποτε ἐγγύησιν διὰ τὴν ἐν καιρῷ ἐμφάνισίν των ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς. Ἀπόδειξις ὅτι ἡ κράτησίς των ἦτο παράνομος, εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως Πειραιῶς διαταχθεῖσα ἄμεσος ἀπόλυσίς των. 3) Παρενόμησε* ***μὴ διεξαγαγὼν ἀμέσως πρόχειρον ἀνάκρισιν, ἢ προανάκρισιν,*** *ἐξ ἧς θὰ ἀπεδεικνύετο* ***τὸ ἀσύστατον ἢ μὴ τῆς***

κατηγορίας. *Τοὐναντίον,* ***ἠρνήθη νὰ ἀκούσῃ*** *κἂν τοὺς συλληφθέντας, θελήσαντας νὰ ἀπολογηθοῦν, καὶ τοῖς ἀπηύθυνε διαφόρους* ***χυδαίας καὶ ὑβριστικὰς φράσεις,*** *μὲ τρόπον σκαιὸν καὶ ἀπειλητικόν, μόνον δὲ ποῦ δὲν τοὺς ἔδειρε! Τὴν ἐπαύριον μάλιστα δι' ἐπισήμου ἀνακοινωθέντος του εἰς τὴν «Αἰγινητικὴν Φωνὴν» τοὺς ἀπεκάλει* ***«σπεῖραν!»***

Εἰς ἐπίμετρον δὲ ***τοῖς ἀπηγόρευσε νὰ συναθροίζωνται τοῦ λοιποῦ διὰ τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων — τῆς λατρείας των —*** *ἀπειλήσας ὅτι θὰ διαλύσῃ διὰ τῆς βίας τὰς συναθροίσεις των καὶ θὰ τοὺς συλλάβῃ καὶ φυλακίσῃ ἐκ νέου, ἐὰν τολμήσουν νὰ συναθροισθοῦν. Βεβαίως αὐτὰ ἦσαν ταρταρινισμοὶ ἑνὸς ἀνθρώπου ἀγνοοῦντος, ὡς φαίνεται, τελείως ὄχι μόνον τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ κοινοῦ δικαίου. Ἐν τούτοις, ὁ τόσον παρανομήσας δημόσιος λειτουργὸς* ***ἔπρεπε νὰ καταγγελθῇ δικαστικῶς,*** *καὶ δικαζόμενος* ***νὰ τιμωρηθῇ παραδειγματικῶς,*** *ὄχι βεβαίως διὰ ν' ἀπολαύσουν οἱ Εὐαγγελικοὶ τῆς Αἰγίνης καμμίαν ἱκανοποίησιν ἢ ἐκδίκησιν ἀτομικήν, ἀλλὰ διὰ νὰ μάθῃ ὁ ὑπάλληλος οὗτος τοῦ λοιποῦ πῶς νὰ φέρεται καὶ πῶς νὰ χειρίζεται τὴν ἐμπεπιστευμένην αὐτῷ ἐξουσίαν, νὰ γίνῃ δὲ* ***παράδειγμα*** *πρὸς οἱονδήποτε ἄλλον δημόσιον λειτουργόν, ἐμφορούμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ἢ περιφρονήσεως πρὸς τοὺς κειμένους νόμους.*

Ἀρκούμεθα εἰς ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, διότι ἐν τῷ μεταξὺ διὰ δημοσίας δηλώσεως τῆς μητρὸς τοῦ εἰρημένου 10ετοῦς κορασίου ***κατερρίφθη ἡ περὶ προσηλυτισμοῦ συκοφαντία*** *κατὰ τῶν εὐυπολήπτων Εὐαγγελικῶν τῆς Αἰγίνης. Ὁ δὲ κ. ἀστυνόμος Αἰγίνης πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐδιδάχθη ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ὅτι «εὔθηνὰ τὴν ἐγλύτωσεν» αὐτὴν τὴν φοράν, χάρις εἰς τὴν ὑπερβολικὴν Εὐαγγελικὴν πρᾳότητα τῶν θυμάτων του, καὶ μὲ μόνην τὴν ἀποδοκιμασίαν τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ μὴ δώσῃ τοῦ λοιποῦ νέαν ἀφορμὴν παραπόνων, ἥτις ἀσφαλῶς θὰ εἶχεν ἄλλας συνεπείας οὐχὶ εὐχαρίστους δι' αὐτόν.*

Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΝΙΚΗΘΕΝΤΟΣ

Ὅτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἵστατο ὑπόδικος ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, δύο ἀντίθετοι ἀντιλήψεις κοσμοκρατορίας εὑρέθησαν ἀντιμέτωποι. Ἡ μία ἀντεπροσώπευε τὴν μεγίστην συγκεντρωμένην δύναμιν, τὴν ὁποίαν εἶδέ ποτε ὁ κόσμος. Ἡ ἄλλη, τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ ἀδελφοσύνης, τὸ ὁποῖον ἔφθασεν εἰς ἄκραν τελειότητα ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτήν.

Ἦτο στιγμὴ κρίσιμος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου. Τὴν κυρίαρχον κοσμοκράτειραν ἐξουσίαν τῆς βίας καὶ ἀνάγκης ἤδη προεκάλει νέα τις ἀρχή, ἡ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ οἴκτου. Καὶ ὁ Πιλᾶτος, διαισθανόμενος ἴσως, ὅτι αὕτη ἦτο ἡ ἀληθὴς ἀρχὴ ἥτις ἔμελλε νὰ κυριαρχήσῃ, ἐδίσταζε νὰ ἐκδώσῃ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἀλλ' ὁ δισταγμός του δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ. Ἐξ ἄλλου, ὁ ὄχλος γνωρίζων μόνον τὴν παλαιὰν ἀρχήν, ὅτι τὴν ἑνότητα τοῦ παγκοσμίου κράτους συγκρατεῖ

μόνον ἡ βία καὶ ὁ φόβος, ἐζήτει ἐπιμόνως τὴν σταύρωσιν τοῦ ριζοσπάστου, ὅστις ἐκήρυττεν ὅτι τὸ μέγιστον πρᾶγμα ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἡ ἀγάπη. Καὶ ἐφάνη ἡττηθείς. Τὸ κήρυγμά του ἀπετύγχανε· ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς του ἐματαιοῦτο. Κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἀντὶ ὅμως νὰ ἀντιτάξῃ σθεναρὰν ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς του, τῶν ὑπερόχων του ἰδεωδῶν, τοῦ πολυτίμου πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἀγγέλματός του, ἐδέχθη ἐν ταπεινότητι νὰ ἦναι ὁ Ἄνθρωπος τῆς Ἀγάπης, ὁ κῆρυξ τῆς εὐσπλαχνίας, τῆς συγχωρητικότητος, τῆς φιλαλληλίας, ἀλλὰ στερούμενος τῆς ἀναγκαίας φιλοδοξίας, ὅπως δράξηται τῆς παλαιᾶς μεθόδου τῆς βίας, ἵνα κατακτήσῃ τὸν κόσμον ὑπὲρ τοῦ λαοῦ του καὶ ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν του.

Ἀλλ' ὢ! τοῦ παραδόξου! Οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ «***Ὃς ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν***», ἐπηλήθευσαν, κυριολεκτικῶς καὶ ἐν τῇ ὑψίστῃ των σημασίᾳ. Ἐπέζησε τὸ πνεῦμα τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους «Καλῆς Ἀγγελίας» —τοῦ Εὐαγγελίου. Οἱ μὲν ὀπαδοὶ αὐτοῦ ὑπέστησαν θάνατον ἀπηνῆ· μυριάδες ἐξ αὐτῶν ἐρρίφθησαν βορὰ εἰς τοὺς λέοντας, ἢ ἐστήθησαν, πυρσοὶ ζωντανοί, εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς κήπους διὰ νὰ φωτίσωσι τὰς εὐωχίας τῶν κρατούντων. Παρ' ὅλα ταῦτα τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος, τὸ ὑλιστικὸν καὶ στεῖρον, ἐνεκολπώθη τὸν Χριστιανισμὸν ὡς ἐπίσημόν του θρησκείαν, καὶ διὰ τῶν αἰώνων τὸ μετεβίβασεν εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους γενεάς, σήμερον δὲ ὅλος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος λατρεύει τὸν Ἡττηθέντα ὡς Θεόν.

Προκαλούμεθα τώρα καὶ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἀπαντήσωμεν: Ἐργαζόμεθα καὶ ἡμεῖς ὅπως ἱδρύσωμεν κοσμοκρατορίαν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας Ἐκεῖνος κατέστρωσε; Αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπαρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς νεωτέρας ζωῆς τοῦ κόσμου;

Ἤκουσα γερουσιαστὴν ἐν Οὐασιγκτῶνι νὰ διατείνεται: «Τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὸν νεώτερόν μας κόσμον». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορία ἀποκαλύπτει οὐκ ὀλίγας προσπαθείας πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἑνότητος τῶν λαῶν, ὅλως διαφόρους ἀπὸ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἐπρότεινεν ὁ Χριστός. Καὶ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρι τοῦ Καρολομάγνου, μετεχειρίσθη τὸν Σταυρὸν ὡς σύμβολον καὶ ἐχέγγυον τῆς νίκης, εἰς πολέμους σκοποῦντας νὰ προαγάγουν τὰ συμφέροντα τοῦ Χριστιανισμοῦ — θρησκείας, ἥτις ἱδρύθη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀγάπης. Κατὰ τὸν τελευταῖον, μάλιστα, τὸν παγκόσμιον πόλεμον, Χριστιανικὰ ἔθνη ἠγγάρευσαν τοὺς μελαψοὺς εἰδωλολάτρας, ὅπως συντελέσουν εἰς τὸ φονικὸν ἔργον. Σήμερον δὲ οἱ ἱεραπόστολοι, οἱ ἀπερχόμενοι εἰς τοὺς ἀντίποδας ὅπως κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος, προασπίζονται ἀπὸ κάθε κίνδυνον ὑπὸ θωρηκτῶν καὶ ἀγημάτων.

Διὰ τῶν τοιούτων μέσων ἡ παγκόσμιος φιλία οὐδέποτε θὰ ἐπιτευχθῇ. Πρέπει πρῶτον ἡμεῖς οἱ σύγχρονοι Χριστιανοὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς πρὸς τὴν ἑνότητα καὶ τὴν ἀδελφοποίησιν τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Νὰ διέλθωμεν μετὰ τοῦ Κυρίου μας τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῦ Πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Νὰ ἀνασκοπήσωμεν τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας ὁ Σατανᾶς τῷ ἐπρότεινεν, ὅπως γίνῃ Κυρίαρχος τοῦ κόσμου. Τὸ παράδειγμα Ἐκείνου δὲ ἀκολουθοῦντες, πρέπει νὰ ἀποκρούσωμεν τὰς ὑλιστικὰς προτάσεις τοῦ Πειρασμοῦ, ὅπως

ἐξοικονομήσωμεν τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου, μεταβάλλοντες τοὺς λίθους εἰς ἄρτους. Πρέπει νὰ ἀποπτύσωμεν τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Πονηροῦ, ὅπως ἀποκτήσωμεν τὴν κυριαρχίαν τοῦ κόσμου διὰ τῶν θεατρικῶν μεθόδων, τὰς ὁποίας ὑπέδειξεν εἰς τὸν Κύριον, ὅτε τὸν προέτρεπε νὰ ριφθῇ ἀπὸ τοῦ πτερυγίου τοῦ Ναοῦ. Πρὸ παντὸς δὲ πρέπει νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἀρνήσεως, τὴν ὁποίαν ἀντέταξεν ὁ Κύριος εἰς τὴν πρότασιν, ὅπως γίνῃ κοσμοκράτωρ ***κοσμικός!***

Ὁ Πειραστὴς ἐσχεδιαγράφισεν εἰκόνα ἐνδόξου μέλλοντος διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐὰν ἐδέχετο νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἔνοπλον βίαν τῶν στρατευμάτων, ὅπως καταβάλῃ τὴν Ρωμαϊκὴν κοσμοκρατορίαν, ὁπότε, πανίσχυρος, ὡς Βασιλεὺς τῆς ὑφηλίου, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ τὰς ἀρχάς του εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη πορεία ἦτο ὅλως ἀντίθετος πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κυρίου, πρὸς τὴν ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ τοῦ Θεοῦ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τὴν ἀπέκρουσε.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Κυρίου ἡ πεῖρα τῶν αἰώνων ἀπέδειξεν ὀρθήν. Τὸ Ρωμαϊκὸν Κράτος ἐθρυμματίσθη, ἡ δόξα τοῦ Ναπολέοντος ἐμαράνθη, ἀλλ' ἡ ταπεινοφροσύνη τοῦ Ἀνθρώπου τῆς Ἀγάπης ἀπομένει ἕως σήμερον ζωτικὴ δύναμις ἐν τῷ νεωτέρῳ ἡμῶν κόσμῳ. Καὶ πολλοὶ εἶναι οἱ ἀνθρώπινοι ἡγέται, οἵτινες ἠπατημένοι, ἠκολούθησαν τὴν ὁδὸν τῆς βίας καὶ τῆς τρομοκρατίας, ἀλλ' εἰς τὸ τέλος ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναφωνήσουν μὲ τὸν Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτην— «Ἐνίκησας, ὦ Γαλιλαῖε!».

Ἐσχάτως οἱ ἀντιπρόσωποι 61 ἐθνῶν προσήγγισαν πρὸς τὰς μεθόδους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς πρὸς τὴν λύσιν τῶν διεθνῶν διενέξεων, ὅταν ὑπέγραψαν τὸ Γενικὸν Σύμφωνον διὰ τὴν ἀποκήρυξιν τοῦ πολέμου, ὅπερ δηλοῖ ἐπισήμως ὅτι καταδικάζει τὸν πόλεμον ὡς μέσον λύσεως διεθνῶν διαφορῶν, καὶ συμφωνεῖ ὅπως ἡ λύσις καὶ ὁ συμβιβασμὸς πάσης οἵας δήποτε διενέξεως, ἥτις ἤθελε παρουσιασθῇ ἐν τῷ μέλλοντι, λυθῇ δι' εἰρηνικῶν ἀποκλειστικῶς μέσων.

Ἐξ ἄλλου, οἱ ἀντιπρόσωποι 35 ἐκκλησιαστικῶν ἀποχρώσεων ἐζήτησαν ἐπισήμως, ὅπως εἰς τὸ ἑξῆς ἡ Ἐκκλησία χαρακτηρίζῃ καὶ καταδικάζῃ ὡς ἁμαρτίαν τὴν εἰς πόλεμον προσφυγήν, καὶ ἀρνῆται νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς χρησιμοποιοῦντας τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὀργάνου ὑπὲρ τοῦ πολέμου.

Δὲν ἀρκοῦν ὅμως ταῦτα πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς διεθνοῦς φιλίας. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε θὰ κυριαρχίσῃ τοῦ κόσμου, ἂν δὲν ἐνσαρκωθῇ αὕτη προηγουμένως καὶ σκηνώσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. Ἂν οἱ Χριστιανικοὶ λαοὶ δὲν ἀκολουθήσουν τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ἀναγνωρίζοντες τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν λοιπῶν ἐθνῶν καὶ φυλῶν.

Ἐὰν ὡς γονεῖς, οἱ Χριστιανοὶ δὲν διδάξωσιν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων τὰς νέας γενεὰς—τὴν νεολαίαν τῆς σήμερον καὶ πολίτας τῆς αὔριον—ὅτι ὄχι τὰ ὅπλα, ἀλλὰ νόμος καὶ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ὑπερισχύσουν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὡς ποιμένες πνευματικοί, πρέπει νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος.

Ὡς νομοθέται νὰ προβλέπωσι νόμους ἐξασφαλίζοντας τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου.

Ὅταν δὲ οἱ Χριστιανικοὶ λαοὶ μεταθέσωσι τὴν ἐθνικήν των νοοτροπίαν

ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἄρην ὑπακοῆς εἰς τὴν ὑπακοὴν εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀνατείλῃ ἐπὶ τὸν κόσμον ἡ νέα ἐκείνη ἡμέρα τῆς οἰκουμενικῆς φιλίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδωκε τὴν ζωήν Του.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν κρίνεται πλέον. Ἐκρίθη. Δὲν ἀνεδείχθη δὲ ἥρως στρατιωτικὸς οὔτε κοσμοκράτωρ, ἀλλ' ἀπέμεινεν ἡ ἰδεώδης ἐκπροσώπευσις τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλληλίας. Ἡμεῖς δέ, ὡς πιστοὶ ὀπαδοὶ Αὐτοῦ, ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ συντελέσωμεν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν νέας ἐποχῆς διεθνοῦς φιλίας.

(Δελτίον τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Τέσσαρες κληρικοὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατεδικάσθησαν τελευταίως ἐπὶ διαφόροις κατηγορίαις καὶ ἐπεβλήθησαν αὐτοῖς διάφοροι ποιναί. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ἐφημέριος ἐν Πάτραις, κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Δ. Ι. Συνόδου εἰς ἑξάμηνον ἀργίαν καὶ ἐγκάθειρξιν εἴς τινα μονὴν ἐπὶ «ἀπειθείᾳ» κατὰ τοῦ προϊσταμένου του Μητροπολίτου Πατρῶν, ὅστις διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰ ἑσπερινὰ λαϊκὰ κηρύγματα τοῦ κ. Παρασκευοπούλου εἶχε διατάξει νὰ μὴ γίνηται κήρυγμα ἐπ' ἐκκλησίας μετὰ τὴν 5 μ. μ. Ὁ ἐφημέριος Βάμου οἰκονόμος Γ. Κ. Φραντζεσκάκης κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης εἰς ἑνὸς ἔτους ἀργίαν ἐπὶ «ἀνταρσίᾳ» κατὰ τοῦ ἐπισκόπου του, κατ' οὐσίαν ὅμως διότι διὰ τοῦ περιοδικοῦ του «Νέα Ζωὴ» κατέδειξε τὸ ἄτοπον διαφόρων ἐξορκισμῶν, οἵτινες κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας παρεισέφρυσαν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον ἀκολουθίαν τοῦ βαπτίσματος, παραληφθέντες ἔκ τινος παλαιᾶς ἀκολουθίας διὰ τοὺς... δαιμονιζομένους. Τρίτην καταδίκην εἴχομεν ἑνὸς ἀρχιμανδρίτου τῆς Μητροπόλεως Κοζάνης, ἐπὶ «κακοδοξίᾳ καὶ σκανδάλῳ», εἰς καθαίρεσιν. Τελευταῖον δὲ αὐτὸς ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης, δημοσιεύσας εἰς τὴν ἐφημερίδα τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου ἐνυπόγραφον ἄρθρον πλῆρες ἀσεβοῦς ὀρθολογισμοῦ, «ἐπεπλήχθη» ὑπὸ τοῦ Ἀνωτ. Ἐκκλ. Δικαστηρίου.

Τέσσαρες καταδίκαι—ἂν δύναται νὰ ὀνομασθῇ καταδίκη μία ἐπίπληξις, ἥτις ὡμοίαζε μᾶλλον πρὸς θωπείαν. Τέσσαρες ποιναὶ διαφόρου βαθμοῦ αὐστηρότητος, εὑρισκόμεναι δυστυχῶς ***εἰς ἀντίστροφον λόγον*** πρὸς τὰ παραπτώματα, δι' ἃ ἐπεβλήθησαν, καὶ εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὸν βαθμὸν τῶν τιμωρηθέντων. Διότι ἐνῷ ὁ εἰρημένος Μητροπολίτης καὶ λόγῳ τοῦ παραπτώματός του (τῆς ἀπιστίας) καὶ λόγῳ τῆς θέσεώς του ὡς ἱεράρχου ***ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ βαρύτατα,*** ὁ ἀρχιμανδρίτης τῆς αὐτῆς μητροπόλεως, οὗτινος τὸ παράπτωμα ἦτο περίπου παρόμοιον ἀλλ' ἐσκανδάλισεν ἀπείρως ὀλιγώτερον τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἐτιμωρήθη μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα, ἣν ἐπιτρέπουν οἱ Ἐκκλ. Κανόνες. Οἱ δὲ δύο ἐφημέριοι, οἵτινες, ἐὰν ἔπταισαν, ἔπταισαν ***ἀπὸ χρηστοῦ συνειδότος καὶ ἐξ ἀκραιφνοῦς ζήλου διὰ τὴν πνευματικὴν ὠφέλειαν τοῦ ποιμνίου των,*** ὑπέστησαν ποινὰς ὅλως δυσαναλόγους ἠθικῶς, τραγικὰς δὲ δι' αὐτοὺς οἰκονομικῶς.

Εἶναι λοιπὸν φανερὸν ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ δικαιοσύνη ἔχει εἰς τὸ ἑρμάριόν της ***διάφορα μέτρα καὶ σταθμὰ***—ἄλλα διὰ τοὺς Μητροπολίτας, ἄλλα διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον. Κ᾽ ἐνῷ διὰ τοὺς ὑψηλότερον ἱσταμένους κληρικούς, τοὺς καὶ μᾶλλον «μορφωμένους» (κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν) καὶ συνεπῶς φέροντας μεγαλειτέραν εὐθύνην ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας των καὶ τοῦ ποιμνίου των, ἡ κρίσις ἔπρεπε νὰ ἦναι αὐστηροτέρα καὶ ἡ ποινὴ βαρυτέρα, ὅλη ἡ αὐστηρότης συγκεντροῦται κατὰ τῶν κατωτέρων. Ἡ εἰκὼν ὁμολογουμένως δὲν εἶναι ἐποικοδομητική.

Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι εἰς τὴν δίκην τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης τρία μέλη τοῦ Δικαστηρίου, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς καταδίκης τοῦ κατηγορουμένου εἰς ἰσόβιον ἀργίαν, ἕτερον δὲ μέλος ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς προσκαίρου αὐτοῦ ἀργίας. Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἱεράρχαι ναὶ μὲν δὲν «ἐκράτησαν τὸ γόητρον τοῦ Δικαστηρίου» (ὡς ἀποφαίνεται μία συνάδελφος), ἔδειξαν ὅμως ὅτι ἔχουσι συναίσθησιν τοῦ καθήκοντός των καὶ τοῦτο τοὺς τιμᾷ. Οἱ λοιποὶ ὅμως δικασταί, ἂν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν ἄνδρες τιμώμενοι δικαίως διὰ τὰ φῶτά των καὶ τὴν σοβαρότητά των, ὑπ᾽ οὐδεμιᾶς ἄλλης σκέψεως φαίνονται ὁδηγηθέντες εἰμὴ τῆς συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης, κρίνοντες ὅτι χάριν τοῦ «γοήτρου» τῆς ἱεραρχίας ἔπρεπε νὰ ἀποφύγουν τὴν τιμωρίαν τοῦ κατηγορουμένου συναδέλφου των καὶ νὰ σκεπάσουν τὸ ὀλίσθημά του. Ἀναμφιβόλως δὲ θὰ ἠθφοῦτο ὁ Μ. Κοζάνης πανηγυρικῶς, ἄνευ τῆς σοβαρᾶς στάσεως τῆς μειοψηφίας τῶν τεσσάρων εἰρημένων ἱεραρχῶν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι πρὸ ἑνὸς ἔτους καὶ πλέον ἕτερος Μητροπολίτης (μέλος μάλιστα τῆς τότε Δ. Ι. Συνόδου) κατηγγέλθη ἐπισήμως ὑπὸ ἱερέως τινός, ὡς ζητήσας (καὶ λαβὼν) χρήματα διὰ νὰ τὸν χειροτονήσῃ. Καὶ ἡ μὲν καταγγελία ἐκείνη «ἐσκεπάσθη», οὐδέποτε ἐκδικασθεῖσα, μόνον δὲ κατὰ τοῦ μηνυτοῦ ἱερέως κατέπεσε βαρὺς ὁ πέλεκυς τῆς ἐκκλησιαστικῆς «δικαιοσύνης». Ἐθριάμβευσε καὶ πάλιν ἡ συναδελφικὴ ἀλληλεγγύη, χάριν τοῦ «γοήτρου» τῆς ἱεραρχίας!

Ὁσάκις ὅμως πρόκειται περὶ κατωτέρου κληρικοῦ, ἆ ! τότε βλέπομεν τὴν εἰρημένην «δικαιοσύνην» ἐξαντλοῦσαν ὅλην τὴν αὐστηρότητα καὶ ἐπιβολὴν τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Ἐάν τις ἐφημέριος δείξῃ πνευματικὴν ἀντίληψιν τοῦ ὑπουργήματός του καὶ ζῆλον περὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Θείου Λόγου, ἐμφανίζων οὕτως ἀντίθεσιν πρὸς τὴν νωχέλειαν καὶ ἀπραξίαν τοῦ προϊσταμένου του ἐπισκόπου, ὁ τοιοῦτος πρέπει νὰ φιμωθῇ, καὶ ἂν δὲν δέχεται ἀγογγύστως νὰ φορέσῃ τὸ φίμωτρον, τότε (χάριν πάλιν τοῦ «γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας») πλήττεται ὁ τολμηρὸς καὶ ζηλωτὴς κληρικὸς εἰς τὰ καίρια, «ἵνα μὴ ὑπεραίρηται».

Αὐτὸ τὸ «γόητρον» εἶναι τὸ μορμολύκειον τῆς Ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας. Καὶ ὅταν πρὸς ἐξύψωσιν καὶ συγκράτησιν τοῦ «γοήτρου» αὐτοῦ χρησιμοποιῶνται οὐχὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Θείου Πνεύματος—δηλ. ***αἱ Χριστιανικαὶ ἀρεταὶ καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ καθαροῦ καὶ ἀνοθεύτου Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας***—ἀλλ᾽ ἡ ὑπερηφανία, ἡ ὑποκρισία καὶ ὁ «δεσποτισμός», οὐδόλως πρέπει νὰ ἀπορῶμεν ἂν τὸ περίφημον αὐτὸ δεσποτικὸν «γόητρον» κατήντησεν ἐκεῖ ὅπου κατήντησεν. Ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης ἔσωσε μὲν τὸ σαρκίον του χάρις εἰς τὴν ἀλληλεγγύην τῶν συναδέλφων του, ἀλλὰ τί ἀπέμεινεν ἀπὸ τὸ «γόητρόν» του; Τὸ ποίμνιόν του καὶ

πρὸ τῆς καταδίκης του ἀκόμη τὸν ἀπεκήρυξε καὶ ἐζήτησε τὴν ἐκ Κοζάνης ἀπομάκρυνσίν του. Ὁλόκληρος δὲ ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Ἑλλάδος ἔμεινεν ἔκπληκτος πρὸ τοῦ ὀλισθήματός του· τὸν ἐλεεινολόγησεν ἔπειτα ὡς ὑποκριτὴν διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης βεβιασμένην του «μεταμέλειαν» καὶ ὁλοκληρωτικὴν ἀποκήρυξιν τῶν κακοδοξιῶν του· καὶ τέλος ἠγανάκτησε διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου ἀσύγγνωστον ἐπιείκειαν. Ἀλλὰ καὶ τὸ «γόητρον» τοῦ Ἀνωτ. Ἐκκλ. Δικαστηρίου «ἐπῆγε περίπατο», κατὰ τὴν δημώδη ἔκφρασιν. Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὅταν βλέπῃ τοιαύτας σκανδαλώδεις ἐκκλ. ἀποφάσεις καὶ ἀδικίας, ὅταν βλέπῃ νὰ συγκαλύπτωνται ἄπιστοι καὶ σιμωνιακοὶ ἀρχιερεῖς καὶ νὰ τιμωρῶνται οἱ φιλοτίμως καὶ μετὰ ζήλου ἐργαζόμενοι ἱερεῖς, νὰ κλείωνται δὲ οἱ ἄμβωνες τοῦ κηρύγματος, χάριν τοῦ «γοήτρου» τῶν ἀρχιερέων, ποίαν ὑπόληψιν δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς τοὺς «δεσποτάδες»; Διότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι (κατὰ τὴν λαϊκὴν παροιμίαν) «κοντὰ εἰς τὰ ξηρά, καίονται καὶ τὰ χλωρὰ»—ἤτοι, μαζὺ μὲ τοὺς ἀναξίους καταφρονοῦνται καὶ οἱ ἄξιοι ἱεράρχαι.

Εἶναι παρήγορον ὅτι τὰ πρόσφατα ταῦτα παραδείγματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαστικῆς καὶ διοικητικῆς αὐθαιρεσίας ἐξήγειραν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων κύκλων τόσην ἀγανάκτησιν, ἀπηχουμένην καὶ εἰς τὸν θρησκευτικὸν καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ μᾶλλον παχύδερμοι ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστῶν ᾐσθάνθησαν τὴν γενικὴν καὶ ὁμόφωνον ἀποδοκιμασίαν. Τοῦτο εἶναι σημεῖον ἀξιοπαρατήρητον τῶν καιρῶν καὶ καλὰ θὰ κάμουν οἱ ἱεράρχαι ὅλοι νὰ τὸ λάβουν ὑπὸ σημείωσιν καὶ σοβαρὰν προσοχήν.

Ἡμεῖς, ἂν καὶ διαφωνοῦντες πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν ὡς δογματικὸν καὶ διοικητικὸν σύστημα, δὲν εἴμεθα ὅμως ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐπιχαίρουσι διὰ τὰ ἄτοπα ταῦτα, περὶ ὧν ὁ λόγος. Τοὐναντίον, θλιβόμεθα ἐπὶ τῷ ὅτι μία μεγάλη καὶ ἱστορικῶς σεβασμία Χριστ. Ἐκκλησία κατατρύχεται ὑπὸ τοιούτων πληγῶν. Διότι ὁ παγκόσμιος Χριστιανισμὸς ***ζημίαν μόνον*** ὑφίσταται ἐκ μιᾶς τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων εἰς ἕνα τῶν κλάδων αὐτοῦ καὶ μάλιστα εἰς κλάδον ἀριθμοῦντα 144 ἑκατομμύρια ψυχῶν. Ὅταν πάσχῃ ἓν μέλος ἑνὸς σώματος, ὁλόκληρον τὸ σῶμα ὑποφέρει. Ἐπὶ πλέον δὲ μία τοιαύτη κατάστασις παρέχει εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ ὅπλα κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς θρησκείας ἐν γένει. Ὁ σημερινὸς Μπολσεβικισμὸς ἐν Ρωσσίᾳ εἶναι ἀποτέλεσμα ὄχι μόνον τῆς ἄλλοτε Τσαρικῆς πολιτικῆς τυραννίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἀβελτηρίας τῆς Ρωσσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις διὰ μέσου τῶν αἰώνων περιήγαγε τὸν Ρωσσικὸν λαὸν εἰς κατάστασιν ἀπιστεύτου δεισιδαιμονίας καὶ θρησκευτικοῦ σκότους.

Ὄχι. Δὲν ἐπιχαίρομεν εἰς τὰ ἐν τῇ ἐθνικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος κακῶς κείμενα, τοὐναντίον ***ποθοῦμεν διακαῶς νὰ ἴδωμεν τὴν διόρθωσιν αὐτῶν.*** Οὐδὲ παραγνωρίζομεν ὅτι μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων ἐπισκόπων ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἄνδρες, ἔχοντες εἰλικρινῆ ζῆλον ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ καλοῦ τοῦ ποιμνίου των καὶ τῆς Ἐκκλησίας των ἐν γένει, ἂν καὶ στερούμενοι τοῦ θάρρους τῶν ἐνδομύχων πεποιθήσεών των. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην εἶναι τὸ λυπηρότερον σύμπτωμα τῆς σημερινῆς καταστάσεως ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν Ἑλλάδι, εἶναι τὸ ὅτι οἱ καλοὶ καὶ εὐσυνείδητοι ἱεράρχαι εὑρίσκονται εἰς τοιαύτην μειοψηφίαν, ὥστε

ἀδυνατοῦν νὰ σταματήσουν τὸ κακὸν καὶ παρασύρονται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ρεύματος, σιωπῶντες καὶ διὰ τῆς σιωπῆς των «συνευδοκοῦντες τοῖς τὰ φαῦλα πράσσουσι», χάριν τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ μορμολυκείου—τοῦ «γοήτρου» τοῦ σχήματός των· ἐνῷ ἔπρεπε **νὰ ὀρθωθοῦν** ἀνδρικῶς καὶ Χριστιανοπρεπῶς καὶ **νὰ διαμαρτύρωνται δημοσίᾳ** κατὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀσυνειδήτων συναδέλφων των. Βεβαίως πρὸς μίαν τοιαύτην ἐμφανῆ ἀντίδρασιν κατὰ τῶν κακῶς κειμένων χρειάζεται **σθένος ἠθικὸν** καὶ **πίστις φλογερά,** διότι ἀναμφιβόλως ἡ τοιαύτη ἀντίδρασις θὰ ἀνεστάτωνε καὶ τὰ ἐνδιαφερόμενα πονηρὰ στοιχεῖα καὶ τὴν ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὰ τοιαῦτα εἰθισμένην κοινωνίαν. Ἔχομεν ὅμως τὴν πεποίθησιν ὅτι ταχέως θὰ ἐπεβάλλοντο τὰ ἠθικὰ καὶ ὑγιᾶ στοιχεῖα ἐν τῷ Ὀρθοδόξῳ πληρώματι, καὶ ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ «γοήτρου» τῆς μεγαλοσχήμου ἐξωτερικῆς παραστάσεως τῶν ἀρχιερέων θὰ ἐδημιουργεῖτο μία **ἠθικὴ ἐπιβολή,** ἥτις μόνη δύναται νὰ προσδώσῃ ἀληθὲς «γόητρον» εἰς τὸν Ὀρθόδοξον κλῆρον.

Διὰ τοῦτο εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας ὅπως αἱ ἀπό τινος πληθυνόμεναι παρεκτροπαὶ διαφόρων ἀρχιερέων ὡς ἀτόμων, ὡς ποιμεναρχῶν καὶ ὡς δικαστῶν, ἀφυπνίσωσι πάντα τὰ ὑγιᾶ στοιχεῖα ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ μάνδρᾳ καὶ ἐπιφέρωσι ριζικὰς μεταρρυθμίσεις, πρὸς ὄφελος αὐτῆς ταύτης τῆς Ὀρθοδοξίας πρωτίστως καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν γένει.

— Τὸ κράτος ἐκπαιδεύει τὴν νεολαίαν· δὲν τῆς δίδει ὅμως καὶ ἀνατροφήν.

— Τὸ σχολεῖον κάμνει ἀνθρώπους ἢ τοὺς ἀποσυνθέτει.

— Δὲν ὠφελοῦν αἱ γνώσεις χωρὶς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ.

— Ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν δὲν ἔχει νὰ φοβηθῇ τίποτε· ὁ μὴ φοβούμενος Αὐτόν, ὅλα πρέπει νὰ φοβῆται.

— Ὁ ὑπακούων μανθάνει καὶ νὰ διατάσσῃ.

— Διὰ νὰ ἠξεύρῃ τις μίαν τέχνην, πρέπει νὰ τὴν ἐκμάθῃ, ὁ δὲ καλλίτερος τεχνίτης εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν του.

— Τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι δίδυμοι ἀδελφαί. Χωρίσατέ τας καὶ θὰ πάθουν καὶ αἱ δύο μαρασμόν.

— Τὸ τέλος τοῦ Σχολείου εἶναι τὸ τέλος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δὲ τέλος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπότητος.

— Ὁ λόγος ἀντηχεῖ—τὸ παράδειγμα βροντοφωνεῖ. Τὸ καθῆκον συνίσταται ὄχι εἰς λόγους ἀλλ' εἰς ἔργα.

— Καιρὸς παντὶ πράγματι: ἡ προσευχὴ εἰς τὴν θέσιν της, ἡ δρᾶσις εἰς τὴν ἰδικήν της.

— Ὁ οὐρανὸς κωφεύει ὅταν ὁ ἄνθρωπος μένῃ ἄλαλος.

— Αἱ πεποιθήσεις δὲν ἀξίζουν τίποτε ἐὰν δὲν ἐφαρμοσθοῦν.

— Αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ κερδίζουν φίλους· τὰ μικρὰ ἐλαττώματα τοὺς χωρίζουν.

— Δὲν θέλεις ἐγκαταλείψῃ τὸν φίλον σου, οὐδὲ τὸν φίλον τοῦ πατρός σου.

— Ὅσον ὑποθάλπωμεν τὴν λύπην μας, τόσον ἐξογκοῦται (Παροιμία κζ'. 10)

— Μία ἕξις, τὴν ὁποίαν δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἀφήσωμεν, γίνεται ***ἀνάγκη.***

ΠΟΙΚΙΛΑ

Κῦμα ἀθεΐας εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Πρὸ καιροῦ τὸ ρεῦμα τῆς ἀθεΐας ἐνεφανίσθη ὑπὸ μορφὴν «Ἀντι-Βιβλικῆς Ἑταιρίας», ἥτις ἀπέκρουε τάς τε θρησκευτικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς Γραφῆς. Μετὰ τοῦτο παρουσιάσθη Σύλλογος, ἀρχὴ τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἄρνησις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ—λέγεται δὲ «Ἀμερικανικὴ Ἕνωσις πρὸς προαγωγὴν τῆς ἀθεΐας», γνωστὴ ὑπὸ τὰ ψηφία «ΑΑΑΑ». Τὸ καταστατικὸν τῆς ὀλεθρίας ταύτης ὀργανώσεως δυστυχῶς ἐνεκρίθη ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, καὶ τώρα κάμνουν ἔκκλησιν πρὸς τὸ Ἀμερικανικὸν κοινὸν διὰ 10.000 δολλαρίων, ὅπως καταπολεμήσουν ὄχι μόνον τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀλλὰ καὶ πᾶσαν μορφὴν θρησκείας. Τὸ ἔργον τοῦτο τὸ σατανικόν, τὸ καταστρεπτικὸν πάσης ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἰδεολογίας, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς τρομερᾶς χαλαρώσεως τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς νοοτροπίας τῶν ἡμερῶν μας· ἂν μὴ δὲ ἀναχαιτισθῇ, θὰ βυθίσῃ εἰς ἀποσύνθεσιν τὸ Ἀμερικανικὸν ἔθνος καὶ πᾶν ἔθνος ὅπου κατορθώσῃ νὰ ὑπερισχύσῃ, τὰ δὲ ἄτομα εἰς βάθη διαφθορᾶς, τὰ ὁποῖα οὐδὲ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα εἶδον.

—***Ἐπάνοδος Ἰουδαίων εἰς Ἱσπανίαν.*** Τηλεγραφεῖται ἐκ Λονδίνου (11 Ἰουνίου) ὅτι δύο μέλη τῆς παλαιᾶς Ἱσπανο-Ἰουδαϊκῆς ἀριστοκρατίας, ἐπανακάμψαντα εἰς Μαδρίτην μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὑπὸ τὴν Ἱσπανικὴν Δημοκρατίαν, ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ὑπὸ τὴν εὐλογίαν Ραββίνου, προσκληθέντος ἐπὶ τούτου ἐκ Μαρόκκου. Ὁ γάμος οὗτος εἶναι ἡ πρώτη ἰουδαϊκὴ τελετουργία, ἡ λαβοῦσα χώραν ἀφ' ὅτου οἱ Ἑβραῖοι ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῆς Ἱσπανίας ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας τῷ 1492.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἀπεπερατώθη ἐπὶ τέλους ἡ ἀνατύπωσις τῆς «Χριστιανῆς Ἀποδημητρίας» τοῦ Βουνιάνου, μεθ' ὡραίων ἐγχρώμων εἰκόνων (σελ. 150). Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν συνέχειαν καὶ τὸ συμπλήρωμα τοῦ περιφήμου ἔργου τοῦ Βουνιάνου «Ἡ Πορεία τοῦ Χριστιανοῦ Ἀποδημητοῦ», ὅπερ ἐδημοσιεύσαμεν ἤδη καὶ ὅπερ ἔχει μεταφρασθῆ ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς 45 γλώσσας.

Αἱ τιμαὶ τῆς «Χριστιανικῆς Ἀποδημητρίας» εἶναι: Ἄδετον, δρχ. 10. Δεδεμένον μὲ χαρτόνια, δρχ. 15.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο βιβλία ἀποτελοῦν, ὡς εἴπομεν, ἓν ἑνιαῖον ἔργον, ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ ἀντίτυπα ἀμφοτέρων (τοῦ «Ἀποδημητοῦ» καὶ τῆς «Ἀποδημητρίας») δεδεμένα μαζύ, ὡς ἑξῆς:

Δεδεμένα μὲ ὕφασμα, δρχ. 37. Δεδεμένα μὲ δέρμα, δρχ. 50.

Λογικὴ καὶ θρησκεία.— Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν φυλλαδίων τοῦ χρησιμωτάτου περιοδικοῦ «Λόγοι Ζωῆς». Διαπραγματεύεται μὲ σαφήνειαν ὅλα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν θρησκείαν, ἐπὶ τῶν ὁποίων σκοντάπτουν πολλοὶ ἄνθρωποι, «ἐπιστήμονες» λεγόμενοι, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ὑπερφυσικόν, διότι τοῦτο δὲν ὑποπίπτει εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις των. Συνιστῶμεν τὸ ἐξ 24 σελίδων φυλλάδιον τοῦτο θερμῶς εἰς πάντας. Τιμᾶται δρχ. 1. Ἀποστέλλεται ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τοῦ εἰρημένου περιοδικοῦ: Ὁδ. Ἐμμ. Μπενάκη 23α, Ἀθήνας.